

Nota Kaders 2016-2019

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	<i>Wie de jeugd heeft, bouwt aan de toekomst.....</i>	5
1.2	<i>Bezuinigingen afgelopen jaren.....</i>	6
1.3	<i>Toekomstvisie.....</i>	6
1.4	<i>Aandacht voor de decentralisaties.....</i>	7
1.5	<i>Projecten in ontwikkeling.....</i>	7
1.6	<i>Uitgangspunten voor de Nota Kaders 2016-2019 .....</i>	8
2	Toekomstvisie	9
2.1	<i>Inleiding.....</i>	9
2.2	<i>Wonen.....</i>	10
2.3	<i>Werken.....</i>	11
2.5	<i>Welzijn.....</i>	14
2.6	<i>Bestuur en Organisatie.....</i>	15
3	Financiële uitgangspunten van de gemeente Valkenswaard.....	17
3.1	<i>Financiële positie.....</i>	17
3.2	<i>Financiële bandbreedte.....</i>	18
3.3	<i>Toelichting ontwikkelingen bandbreedte.....</i>	20
4	Slot.....	27
	Bijlage 1: kaders/uitgangspunten programmabegroting 2016-2019	29
	Bijlage 2: overzicht bezuinigingen	35
	Bijlage 3: wensen en ambities	37

1 Inleiding

1.1 Wie de jeugd heeft, bouwt aan de toekomst

Een enigszins vrije vertaling van het bekende spreekwoord. Maar, zeer treffend voor het belang van Valkenswaard. Het betekent niet dat er geen plaats is voor ouderen in Valkenswaard. Zeker wel. Want we hebben voor iedereen een breed voorzieningenaanbod in Valkenswaard, ook voor onze ouderen.

Maar, belangrijk is om consequent het spoorboekje te blijven volgen van onze Toekomstvisie. Want, een aantal seinen staan op oranje en het is dan zaak om de juiste wissel te pakken.

Onze financiële positie biedt nog steeds weinig ruimte. We hebben nog steeds te maken met lastige bezuinigingsopgaven en het realiseren van een sluitende begroting is geen sinecure. Onze reservepositie vereist grote aandacht.

Maar, ook in de demografische ontwikkeling laat zich een doorgaande zorgelijke ontwikkeling zien. De ontgroening zet sterker door dan het landelijke beeld. Daarmee wordt de verhouding tussen draagkracht en draaglast steeds schever. Zowel de bevolkingsaanwas als de migratie laten een negatieve ontwikkeling zien. Reden voor de provincie om het aantal woningen, dat we in de komende 10 jaar mogen bouwen, flink te verlagen.

Moeten we dan het hoofd in de schoot leggen? Zeker niet. Want we hebben belangrijke troeven die een mooi perspectief schetsen. We zijn met elkaar trots op onze gemeente en dat is terecht. We vormen een zeer complete gemeenschap, waarin we een prettig leefklimaat hebben en onderhouden. Het voorzieningenaanbod is rijk. We hebben een hechte sociale cohesie. En we zijn volop aan het bouwen aan mooie plannen voor onze toekomst. Denk aan projecten zoals de Europalaan, het Masterplan Centrum en de Business Case Sport.

En, we hebben een aantal parels die we kunnen laten groeien waardoor we nog aantrekkelijker worden voor onze burgers en burgers uit de verre omgeving. We hebben kansen om ons op het gebied van leisure en pleasure verder te onderscheiden. Een aantal van onze evenementen trekken bezoekers van ver van buiten onze regio. Het mooie bosrijke buitengebied biedt mogelijkheden om van de Groote Heide een aantrekkelijk gebied voor recreatie te maken. Aan de randen van dat gebied liggen volop mogelijkheden voor ondernemers om renderende ontwikkelingen in gang te zetten, voor iedereen. De zogenaamde economische wet van Ricardo is hier van toepassing. Vertaald naar de gemeente komt die er eigenlijk op neer dat de gemeente moet doen waar ze goed in is zodat ze niet alleen zelf maar ook de regio daarvan profijt heeft. Andersom profiteert Valkenswaard weer van gemeenten die goed zijn in andere dingen. Denk aan de kracht van de high-tech-economie in Brainport/Eindhoven.

En, we maken de gemeente aantrekkelijker voor jongeren. We richten onze strategie op het houden en aantrekken van jongeren en jonge gezinnen. Daarmee houden we het draagvlak onder ons voorzieningenniveau. En behouden we de levendige wijken en de sociale cohesie waar we trots op zijn.

Ook de ontwikkeling van de lokale economie is van groot belang voor het draagvlak onder onze voorzieningen. De vrijetijdsector en de industriële toeleveranciers zijn daarbij belangrijke pijlers.

Omdat de Toekomstvisie onze leidraad is voor de ontwikkeling van Valkenswaard wordt in het vervolg van deze Nota kaders aandacht besteed aan de ontwikkelingen binnen elk programma van de begroting.

Het financieel meerjarenperspectief is gebaseerd op autonome ontwikkelingen zoals die op het moment van schrijven bekend zijn. Het is niet voor alle jaren sluitend. Daarnaast zijn er wensen en ambities voor nieuwe ontwikkelingen. Deze worden afzonderlijk in een bijlage opgesomd. Er zijn wel mogelijkheden om tot een sluitende begroting te komen. Daarvoor zijn verdere bezuinigingen nodig. Mogelijkheden uit eerdere Meerjarenkeuzenota's worden nog eens herhaald. Ook het doorschuiven van investeringen op basis van het coalitieprogramma is mogelijk. En, het verhogen van de OZB – bij gelijkblijvende lokale lasten – kan ruimte scheppen. Immers, de verlaging van de rekenrente heeft tot effect dat de tarieven voor afvalstoffen en riolering kunnen dalen. Omdat we in de afgelopen jaren al veel hebben bezuinigd en voor de lopende bestuursperiode nog een aantal meer complexe bezuinigingen moeten worden gerealiseerd gaan we hieronder daar nog kort op in.

1.2 Bezuinigingen afgelopen jaren

In de "Staat van de gemeente" staat uitgebreid omschreven op welke wijze de gemeente de afgelopen jaren invulling heeft gegeven aan de bezuinigingsopgave. Vanaf de begroting 2010 zijn bezuinigingsmaatregelen ingesteld om het tekort als gevolg van een dalende Algemene uitkering op te vangen. Deze maatregelen vallen binnen een zestal categorieën, te weten: Zero Based Budgetting, Verantwoordelijkheid burger, Efficiënter werken, Samenwerking, Versoberen taken en Verhogen inkomsten. Tot het jaar 2014 is voor grofweg € 7 miljoen aan bezuinigingsmaatregelen ingeboekt. Het grootste deel van deze bezuinigingen valt binnen de categorie efficiënter werken en Zero Based Budgetting.

Om de financiële positie van de gemeente ook naar de toekomst stabiel te houden is vanuit de begroting 2015-2018 opnieuw bezuinigd. Een overzicht van deze bezuinigingen staat in bijlage 2 van deze Nota Kaders waaruit blijkt dat de ingezette bezuinigingen in 2018 oplopen tot circa € 2,3 miljoen.

Daarnaast blijkt dat de Nota Kaders 2016-2019 nog geen sluitende financiële bandbreedte heeft. De maatregelen die mogelijk kunnen dienen om dat wel mogelijk te maken staan opgenomen in bijlage 4. Deze maatregelen komen voort uit eerdere Meerjarenkeuzenota's welke nog niet zijn benut. Daarnaast bestaat de mogelijkheid de financiële bandbreedte sluitend te maken door te snijden in de ambities van het coalitieprogramma.

1.3 Toekomstvisie

In 2013 heeft een intensief traject plaatsgevonden met participatie-sessies met bewoners, organisaties, verenigingen en bedrijfsleven in het kader van de uitwerking van de Toekomstvisie. Ook is op basis van analyse van data onderzoek gedaan naar trends en ontwikkelingen die relevant zijn voor de Toekomstvisie van Valkenswaard.

Op basis van deze twee sporen is de Toekomstvisie langs de 5 thema's in de begroting – Wonen, Werken, Welzijn, Vrije Tijd en Bestuur en organisatie – vertaald naar strategische doelen.

De 3 strategische pijlers van beleid zoals die ontleend zijn aan de Toekomstvisie worden op basis van het bovengenoemde traject bevestigd:

- Sociale cohesie (van ons dorp)
- (Inzet op) Innovatie
- Leisure en Pleasure

Op basis van het onderzoek en het participatietraject zijn vervolgens strategische keuzes zichtbaar geworden voor 5 thema's:

- Wonen: korte termijn inzetten op met name huisvesting voor jongeren, middellange termijn op jonge (Brainport)gezinnen en de financiën ook langs die keuzes alloceren
- Werk: inzetten op met name werkgelegenheidsontwikkeling in de vrijetijdsector en de Brainport-industrie
- Vrije tijd: impuls op verblijfsrecreatie en innovatieve leisure
- Welzijn: naast de wettelijke verplichtingen in geval van mogelijkheden voor niet-wettelijke keuzes deze met name maken richting de jongere generaties en samenwerking in A2 op de 3D's
- Bestuur: fundamentele keuze voor overheidsparticipatie in beleid en communicatie

In de vorige nota kaders zijn deze thema's beschreven. In deze nota kaders worden deze thema's met ingang van dit jaar verder geactualiseerd en uitgewerkt.

1.4 Aandacht voor de decentralisaties

De drie decentralisaties (3 D's) zijn inmiddels ingevoerd. In de komende periode monitoren we scherp de effecten van zowel het beleid als ook de financiële gevolgen. Dat is zeer belangrijk, ook als fundament voor het proces van de transformatie. De eerste financiële effecten zijn meegenomen in deze Nota kaders. Ondertussen moeten gemeenten mede onder invloed van de economische crisis bezuinigen om onder andere rijkskortingen, verliezen op de gemeentelijke grondexploitaties en tekortverhogende verschillen in de ontwikkelingen van inkomsten en uitgaven op te vangen. Door hier tijdig op in te spelen, proberen we de financiële positie van de gemeente gezond te houden. Deze opgave wordt echter steeds lastiger. Zeker zonder daarbij aan het voorzieningenniveau van de burger te komen.

1.5 Projecten in ontwikkeling

De gemeente heeft een groot aantal projecten in voorbereiding en in uitvoering. De zogenaamde majeure projecten worden door projectleiders in een projectenbureau aangestuurd. De overige projecten worden binnen de teams getrokken, waarbij de ambtelijke organisatie steeds meer werkt conform de systematiek van Projectmatig Werken.

De majeure projecten hebben een grote impact op de gemeentelijke organisatie, doordat er veel beslag wordt gelegd op personele en financiële middelen en omdat de bestuurlijke aandacht voor deze projecten groot is. Het beschikbaar stellen van financiële middelen is een randvoorwaarde om tot uitvoering te komen.

Ook subsidies van derden, zoals van de provincie zijn daarbij noodzakelijk. Over een aantal majeure projecten zijn de afgelopen periode bestuurlijke besluiten genomen, inclusief het beschikbaar stellen van de middelen. In de praktijk zien we dat de uitvoering van projecten soms meer tijd vraagt dan aanvankelijk voorzien. Ook dat leidt tot het verschuiven van investeringen. Dat heeft vervolgens effect op de begroting. Deze effecten zijn meegenomen in deze Nota kaders.

1.6 Uitgangspunten voor de Nota Kaders 2016-2019

Deze Nota Kaders uitgaat van het coalitieprogramma, bestaand beleid en autonome ontwikkelingen. In feite is deze nota kaders dan ook “beleidsarm”. Nieuwe ambities of ontwikkelingen waarvoor nog geen middelen zijn geraamd in de meerjarenbegroting zijn niet meegenomen in de financiële bandbreedte. Deze staan vermeld in bijlage 3 van deze Nota Kaders. Daarnaast zijn de effecten van de meicirculaire nog niet bekend.

Deze Nota Kaders biedt dan ook niet meer dan het vertrekpunt voor het opstellen van de nieuwe meerjarenbegroting 2016-2019. Wel worden mogelijkheden aangereikt voor bezuinigingen, extra inkomsten en temporiseren van ambities. Op basis van deze Nota Kaders moet helder zijn wat de bandbreedte is voor nieuwe ambities of ontwikkelingen.

2 Toekomstvisie

2.1 Inleiding

In december 2011 heeft de raad de contouren van de Toekomstvisie 2030 vastgesteld. De toekomstvisie staat aan de basis van ons beleid; het is de denklijn die wij aanhouden als we beleid maken en het toetsingskader wanneer we afwegingen en keuzes maken. De toekomstvisie kent drie pijlers:

- Innovatie
- Sociale Cohesie
- Leisure & Pleasure

Met het vertalen van de drie pijlers naar de vijf thema's in de begroting, is een stap gezet om sturing te geven in de richting van de toekomstvisie. Om de toekomstvisie te vertalen in concreet beleid, zijn we in april 2013 gestart met het project ter vertaling van de Toekomstvisie Valkenswaard 2030. We zijn gestart met het in kaart brengen van Valkenswaard anno 2013. Dit is gedaan door gebruik te maken van beschikbare feiten en cijfers van de gemeente uit eerder uitgevoerde onderzoeken. Tevens hebben we een enquête laten uitvoeren naar de beleving van burgers door een onafhankelijk onderzoeksbureau. Dit bureau heeft alle onderzoeken in het kader van de toekomstvisie wetenschappelijk getoetst (zie bijlagen 4 en 5).

Vervolgens zijn we met Valkenswaard in gesprek gegaan. Omdat we een beleid niet vanuit het gemeentehuis achter een bureau bedenken, maar samen met onze bewoners, bedrijven en verenigingen van Valkenswaard. In diverse gespreksrondes zochten wij inwoners, bedrijven en verenigingen op en/of nodigden hen uit om mee te denken over Valkenswaard 2030. We hebben ze uitgenodigd hun toekomstwens te visualiseren (tekenwand, webfilmpjes), we hebben interviews gehouden en 'mee-buurt-sessies' en 'Brabants-kwartierkes' gehouden. Ook via social media konden inwoners participeren in dit proces.

De resultaten uit het onderzoek Valkenswaard anno 2013, de enquête en het participatietraject hebben we vergeleken met de doelstellingen uit de contourennota Toekomstvisie Valkenswaard 2030. We hebben met andere woorden een vergelijking gemaakt tussen het 'wat willen wij bereiken', 'waar staan we nu' en wat vindt Valkenswaard hier van.

Er komt een aantal pittige uitdagingen op ons af:

- Hoe bieden wij het hoofd aan de ontgroening en de vergrijzing?
- Hoe borgen wij de sociale cohesie waar we zo trots op zijn, maar die gezien de ontwikkelingen die op ons afkomen zoals de WMO ook echt nodig is?
- Hoe zorgen we ervoor dat Valkenswaard een aantrekkelijk vestigingsklimaat krijgt?
- Hoe houden we het voorzieningenniveau op pijl?
- Deze uitdagingen vragen om een keuze gericht op de toekomst. Welke besluiten zijn nu nodig om ervoor te zorgen dat het niet alleen in 2016 en 2017 maar ook in 2030 nog prettig wonen is in Valkenswaard? Want als we nu niet verder kijken dan is Valkenswaard zoals we dat nu kennen er niet meer in 2030.

Per programma hebben we de kaders en beleidslijn beschreven die nodig is om onze doelstellingen te bereiken. Om er voor zorgen dat wij ook in 2030 nog trots kunnen zijn op ons Valkenswaard dan is samenwerking in de regio, focus op het behouden en aantrekken van jongeren en jonge gezinnen en gebruik maken van de denkracht van en initiatieven uit onze samenleving (participatie) noodzakelijk.

2.2 Wonen

Inwoners waarderen de woonomgeving, de leefbaarheid en veiligheid in Valkenswaard gemiddeld hoger dan in de regio. We hebben een levendig centrum en een breed voorzieningen aanbod (cultuur, winkelen, sport en onderwijs). Kortom: aantrekkelijk wonen in een groene omgeving. Uit de meest recente bevolkings- en huishoudensprognose van de Provincie Noord-Brabant blijkt echter dat zowel de bevolkingsaanwas als de migratie negatief zijn. We mogen in de komende 10 jaar dan ook minder nieuwbouw toevoegen aan onze bestaande woningvoorraad. Dit maakt scherpere keuzes noodzakelijk. Het is noodzakelijk de ontgroening tegen te gaan en sterke sociale structuren (sociale cohesie) te houden.

Ontgroening meer dan landelijk

Uit het onderzoek Valkenswaard anno 2030 blijkt dat het aantal senioren (65+) toeneemt (vergrijzing) en het aantal jongeren (0-19) afneemt (ontgroening). Onder de demografische druk wordt de som verstaan van het aantal jongeren (groene druk:0-19) en het aantal ouderen (grijze druk: 65-plussers) in verhouding tot de 'productieve leeftijdsgroep' van 20-64 jaar. Kort gezegd wordt de verhouding tussen draagkracht en draaglast vastgelegd. De demografische druk op nationaal niveau is in 2013 66.4%, in Valkenswaard ligt dit cijfer nu al op 73.1%. De demografische druk zal voor Valkenswaard oplopen tot 96.4% in 2040 t.o.v. landelijk 90.1%.

Korte termijn strategie gericht op jongeren

Ontgroening beïnvloedt de toekomstige omvang van de beroepsbevolking en sociale structuren negatief. Het leidt ook tot minder draagvlak voor voorzieningen. Dit heeft gevolgen voor het wonen. Ontgroening willen we tegengaan door jongeren aan ons te binden en door ze aan te trekken. Primair focussen we op het behouden van jongeren die nu al in Valkenswaard wonen en er graag willen blijven wonen. Daarnaast kan Valkenswaard een interessante woonplaats zijn voor jongeren in de regio die op zoek zijn naar huisvesting. Daarom werken we aan voldoende passende huisvesting voor deze doelgroep. Daarnaast is de betaalbaarheid van huisvesting belangrijk voor jongeren. Uit onderzoek blijkt dat woningprijzen voor starters (te) hoog zijn. Daarom voert Valkenswaard de starterslening totdat de rijksbijdrage is opgedroogd. De wachtlijst voor een huurwoning is in de afgelopen jaren al behoorlijk teruggedrongen. Om te voorkomen dat starters noodgedwongen wegtrekken helpt de lokale corporatie minimaal 100 starters per jaar aan huisvesting. Een korte termijn strategie gericht op het behouden en aantrekken van jongeren is dan ook een 'must'. Samen met de gemeenteraad wordt bekeken welke instrumenten wij daarvoor kunnen inzetten.

Middellange termijn strategie gericht op jonge gezinnen

Het is ook van belang dat er voldoende huisvesting beschikbaar is voor jonge gezinnen. Zij zorgen voor kinderen. Deze groep zoekt naar kwalitatief goede huisvesting in ruim opgezette wijken met voldoende speelgelegenheid. Willen wij levendige wijken en sociale cohesie, evenementen, verenigingsleven en binding in de wijken behouden waar wij zo trots op zijn, dan is een strategie op middellange termijn gericht op jonge gezinnen eveneens een 'must'. Die kansen liggen er ook in de context van Brainport.

Dilemma

De groep 65+'ers neemt in Valkenswaard snel in omvang toe. Zij blijven in toenemende mate in hun eigen woonomgeving wonen en ontvangen zorg aan huis. Dit maakt het nodig om wonen en zorg voor deze groep in de toekomst te faciliteren. Dat betekent wel zorgen voor adequate huisvesting voor senioren en ouderen, maar niet investeren met als doel senioren en ouderen naar Valkenswaard te trekken.

De gemeenten in Nederland hebben te maken met een forse toename van het aantal te huisvesten statushouders. Er is sprake van een stijging van het aantal asielaanvragen (aanvankelijk Eritreërs, nu met name Syriërs). Dit verhoogt de taakstelling (wettelijke verplichting) van gemeenten om deze groep te huisvesten. De taakstelling voor Valkenswaard is hierdoor gestegen van 29 te huisvesten statushouders in 2014 naar 52 in 2015. Dit kan spanning opleveren met onze lokale ambitie voor het huisvesten van starters.

2.3 Werken

Een gezonde economie brengt een bloeiende welvaart met zich mee. Daarom is de ontwikkeling van de lokale economie in Valkenswaard erg belangrijk. In 2030 heeft de gemeente Valkenswaard een lage werkloosheid en een goed vestigingsklimaat voor bedrijven. Een goed vestigingsklimaat is noodzakelijk om bedrijven ervoor te laten kiezen zich in Valkenswaard te vestigen. Dit geldt niet enkel voor startende, maar ook voor bestaande en groeiende bedrijven.

Werkgelegenheid impuls geven

Lage werkloosheid vraagt om voldoende werkgelegenheid. Valkenswaard kent een werkloosheidspercentage van 10,0% (februari 2015).

De gemeente Valkenswaard is meer een woon- dan een werkgemeente. De functiemenging index (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. In de gemeente Valkenswaard bedraagt de functiemenging index 46,0. Daarmee zijn we meer een woon- dan werkgemeente. Ter vergelijking: in gemeenten met eenzelfde grootte is de FMI gemiddeld 48,3 en in Noord-Brabant gemiddeld 53,9. Wel nam sinds 2001 het aantal vestigingen van bedrijven in de gemeente Valkenswaard toe met 38%.

Voor een belangrijk deel zijn bedrijven en de daarmee samenhangende werkgelegenheid gevestigd op bedrijventerreinen. Voor het behoud van werkgelegenheid in Valkenswaard, is het daarom van belang om ook in de toekomst over kwalitatief goede bedrijventerreinen te beschikken. Een van de randvoorwaarden voor aantrekkelijke bedrijventerreinen is bijvoorbeeld een goede bereikbaarheid. We willen als gemeente de werkgelegenheid een impuls te geven. Meer werkende mensen hebben meer te besteden en geven ook meer uit. Dit komt de totale welvaart ten goede. We willen ook zorgen dat we juist werkgelegenheid creëren voor onze eigen inwoners.

Het opleidingsniveau in Valkenswaard is relatief laag ten opzichte van andere gemeenten met dezelfde grootte, maar ook vergeleken met Noord-Brabant en Nederland. In 2012 was 72% van de beroepsbevolking laag- of middelbaar opgeleid, op nationaal niveau was dit 67%. Waarschijnlijk als gevolg hiervan is het gemiddeld besteedbaar inkomen van huishoudens in de gemeente Valkenswaard ook lager dan het gemiddelde in omliggende gemeenten, op Eindhoven na. In Valkenswaard wordt het grootste deel van de arbeidsplaatsen (28%) in 2014 vervuld in de groot- en detailhandel. Deze is zelfs het grootst van de regio. Dit kan worden verklaard door het feit dat het bedrijf MCB Nederland is gevestigd in de gemeente Valkenswaard. De tweede plek qua aantal arbeidsplaatsen is te vinden in de industrie (14%).

Minima

Bij de heroverweging minimabeleid hebben we onze ambities geherformuleerd. Zo willen we meer kinderen bereiken via de kinderp participatie en verzorgen we een adequate toepassing van de bijzondere bijstand. Ook zetten we in op het ondersteunen van mensen met (hoge) ziektekosten. We zien een licht dalende tendens bij de schuldenproblematiek. Het convenant met de woningcorporaties kan daarin leiden tot verandering. Door de sterk stijgende aantallen asielzoekers

hebben we een grotere en groeiende taakstelling voor huisvesting van statushouders. Dit legt een zwaarder beslag op de vrij beschikbare huurwoningen.

Onderwijs

De invoering van de Wet Passend Onderwijs wordt ook wel de vierde decentralisatie genoemd. De wet moet ertoe leiden dat de instroom in het praktijkonderwijs cq het vso minder wordt. Leerlingen worden binnen het regulier onderwijs opgevangen. Een deel van de leerlingen in het praktijkonderwijs en het vso zal een beroep doen op de gemeente. Door het vervallen van de Wajong voor jongeren met arbeidshandicap en –mogelijkheden doen zij een beroep op een uitkering en/of re-integratie ondersteuning. Het is daarom noodzakelijk om deze jongeren te begeleiden in hun voorbereiding op de uitstroom uit school.

Inzetten op twee sporen

Om de werkgelegenheid een impuls te geven, zetten wij in op twee sporen: Vrijtjdssector en Industrie.

Vrijtjdssector

Ten eerste focussen we ons op de vrijtjdssector: horeca- en recreatieondernemingen, maar ook hotels en ondernemingen die diverse mogelijkheden tot actieve dagrecreatie aanbieden.

Deze sector biedt bij uitstek kansen om werkgelegenheid te verschaffen voor de lokale beroepsbevolking. De vrijtjdssector heeft namelijk relatief arbeidsintensieve werkprocessen en biedt werk aan relatief laaggeschoold personeel.

Deze sector biedt bovendien veel ontwikkelingsmogelijkheden in de zin van het stimuleren en aantrekken van nieuwe ondernemers. Bij het thema vrije tijd gaan we verder in op het potentieel van deze sector in relatie tot de Brainport regio. Deze sector biedt veel kansen voor jongeren, een groep die onze speciale aandacht verdient door onze toenemende vergrijzing. In de zin van werkgelegenheid, maar niet in de laatste plaats door het effect wat behaald kan worden met meer aantrekkelijke en meer diverse recreatiemogelijkheden.

Industrie

Het tweede spoor is de industrie. We willen meer gebruik gaan maken van onze ligging in de Brainport regio en onze uitstekende uitvalsbasis ten opzichte van Eindhoven Zuid. Deze regio heeft ons namelijk economisch potentieel te bieden. De lokale economie en arbeidsmarkt worden in grote mate beïnvloed door bovenlokale ontwikkelingen. Daarom is het van wezenlijk belang om in onze Brainportregio samen te werken. Het succes van de Brainport regio bepaalt voor een belangrijk deel het economisch klimaat in Valkenswaard.

Brainport biedt in het bijzonder kansen voor de industriële toeleveranciers die in Valkenswaard gevestigd zijn. Door in de samenwerking met Brainport te investeren creëren we bovendien werkgelegenheid voor hoger opgeleiden. Hiermee zorgen we er voor dat we niet enkel werkgelegenheid hebben in de lagere sectoren. Zo kunnen we ook een aantrekkelijkere woongemeente worden voor een van de doelgroepen waar we ons in ons woningbeleid op richten: de hoogopgeleide jongere. Het beter laten aansluiten van de vraag en aanbod van technisch geschoold personeel is daarbij een belangrijk vraagstuk voor Valkenswaard en de gehele Brainport regio.

2.4 Vrije tijd

In 2030 heeft Valkenswaard een centrale positie op het gebied van recreatie en vrije tijd. We hebben een veelzijdig aanbod aan dag- en verblijfsrecreatie en koesteren onze groene omgeving. Hierdoor

trekken we bezoekers vanuit de regio aan. Valkenswaard is het startpunt voor bezoekers vanuit het Brainport gebied.

Ruim 2 miljoen bezoekers

In 2010 trok Valkenswaard in totaal 2.116.000 bezoekers. We staan op de zesde plaats in de regio. Met name Eindhoven, Helmond en Bergeijk (Kempervennen) trekken op jaarbasis een aanzienlijk groter aantal bezoekers. Het grootste deel van de bezoekers komt naar Valkenswaard met buitenrecreatie als hoofddoel (40%), gevolgd door horeca/uitgaan (36%). Dit laatste is waarschijnlijk te verklaren door de stappende jongeren op vrijdag- en zaterdagavond.

Gezien de economische recessie kan er dus sprake zijn van een enigszins aangepast beeld. We hebben te maken met leegstand in het centrum en uit onderzoek kwam ook naar voren dat horecaondernemers de bezoekersaantallen zien teruglopen, het huidige aanbod niet divers genoeg vinden en van mening zijn dat er een kwaliteitsimpuls nodig is.

Consequentie niets doen

Het is duidelijk dat, als we niets doen, onze doelgroepen van de toekomst alleenstaanden en ouderen zullen zijn. Idealiter worden in het vrijetijdsaanbod de wensen en behoeften van de verschillende groepen met elkaar verenigd. Op dit moment wordt er nog niet expliciet rekening gehouden met jongeren en jonge gezinnen. Willen we deze doelgroepen aantrekken dan zullen we ons daar ook op moeten richten. Als gemeente hebben we slechts in beperkte mate invloed op de doelgroepen die de huidige ondernemers kiezen. We kunnen hen echter wel intensief bij de visievorming (blijven) betrekken zodat we hierover een gezamenlijk beeld tot stand kunnen brengen. Een breed vrijetijdsaanbod draagt bij aan een aantrekkelijk woon- en leefklimaat en kan een aantrekkende werking hebben op jonge gezinnen. De mooie groene omgeving van Valkenswaard (ruim 880 hectare natuur en bos in ons bezit en prachtige beekdalen w.o. die van De Dommel) biedt uitermate veel potentieel dat tot dusver niet volledig benut wordt. De natuurgebieden om ons heen (De Groote Heide) beslaan een enorm gebied en bieden geweldige mogelijkheden om o.a. te wandelen en te fietsen.

Centrumfunctie heroveren

Om in 2030 de centrumfunctie te hebben die we beogen, is er een impuls nodig voor zowel dag- als verblijfsrecreatie. Deze combinatie kan elkaar bovendien versterken. Wanneer er meer mensen overnachten in Valkenswaard heeft dit een positief effect op de uitgaven op het gebied van dagrecreatie. Daarom willen we onze centrumfunctie op het gebied van vrije tijd heroveren en over een veelzijdig aanbod van zowel dag- als verblijfsrecreatie beschikken. In onze huidige situatie moeten we het nog vrijwel volledig hebben van de inkomsten uit dagrecreatie. Dit zorgt nu voor 90% van de inkomsten tegenover 10% van inkomsten uit verblijfsrecreatie. Om in 2030 de centrumfunctie te hebben die we beogen, is er een impuls nodig voor zowel dag- als verblijfsrecreatie. Deze combinatie kan elkaar bovendien versterken. Wanneer er meer mensen overnachten in Valkenswaard heeft dit een positief effect op de uitgaven op het gebied van dagrecreatie. Willen we onze vrijetijdsector door ontwikkelen tot een van de voornaamste economische dragers van Valkenswaard, dan is er meer beeldbepalend aanbod nodig, onder andere op het gebied van hotelaccommodatie, wellness en leisure.

Samenwerking De Groote Heide

Om het potentieel van onze (groene) omgeving beter tot zijn recht te laten komen, zoeken we meer nog dan nu de samenwerking op. Samenwerking met innovatieve ondernemers, andere gemeenten, VVV's, maar we kijken we ook (letterlijk) over de grenzen heen. De vijf Belgisch-Nederlandse gemeenten waaronder Valkenswaard werken samen om Groote Heide uit te bouwen tot een bijzondere regio. Een goed voorbeeld van samenwerking. We willen dat er door kruisbestuiving innovatieve ideeën tot stand komen, die aansluiten bij onze ambities om de proeftuin voor Brainport

te zijn. Valkenswaard is lid van de coöperatie Boven-Dommel en Groote Heide is binnen dit streekontwikkelingsorgaan benoemd als majeur project. Dit betekent dat het project nu ook is geland bij de gebiedsbeheerders. Tevens wordt een gebiedsprogramma opgesteld.

Bibliotheekwerk

De invulling van het bibliotheekwerk in Valkenswaard, uitgevoerd door Bibliotheek De Kempen in een multigemeentelijk samenwerkingsverband, is onderwerp van discussie. In april 2015 heeft de gemeenteraad zich uitgebreid laten informeren over de diverse vormen van bibliotheekwerk zoals die momenteel opgeld doen in ons land – en binnen het samenwerkingsverband van Bibliotheek De Kempen in het bijzonder.

In samenspraak met Bibliotheek De Kempen zal in het komende jaar (en verder) een nieuwe richting worden bepaald. Naast de inhoudelijke en organisatorische aspecten speelt daarin ook de financiële component een belangrijke rol. Mede door beperking van het ruimtegebruik van bibliotheek in cultuurcentrum De Hofnar dienen zich mogelijkheden aan tot het naar beneden bijstellen van de subsidie.

2.5 Welzijn

Van Transitie naar transformeren in 2016-2019

Vanaf het jaar 2016 staat de gemeente voor de opdracht om, na de implementatie van de transities 2015, zich ook verder te gaan richten op de transformatie. Gedurende het jaar 2015 is continu oog gehouden voor mogelijkheden van transformatie. De overbrenging van de jeugdhulp en de bijgekomen producten vanuit de Wmo zijn een transformatie op zich. De ingang naar jeugdhulp is compleet gewijzigd om maar een voorbeeld te noemen. De Participatiewet maakt gemeente verantwoordelijk voor re-integratie van arbeidsgehandicapten. Dit vraagt nieuwe diensten en nieuwe partners, onder andere werkgevers.

De transitie van de nieuwe producten van de Wmo en jeugdhulp is na 2015 niet afgelopen. Ook in de jaren daarna zal de verdere vormgeving van de primaire processen van de zorgorganisatie plaats gaan vinden, denk aan de inbedding van het sociaal team en de integrale begeleiding van multi-probleemklanten.

Onverkort blijven we inzetten op adequate zorg voor ouderen. Al een aantal jaren wordt prioriteit gegeven aan het scheppen van voorwaarden die het de ouderen mogelijk maken zo lang mogelijk zelfstandig te blijven. Analoog daaraan dient bijzondere aandacht te worden geschonken aan de bestrijding van eenzaamheid. De signaleringsfunctie is daarin van groot belang. Mantelzorgers verdienen niet alleen waardering, maar ook daadwerkelijke ondersteuning. Bovendien streven we naar instandhouding – en waar nodig en mogelijk ook verbetering – van voorzieningen voor ouderen.

Effectieve en efficiënte inzet van middelen

De gemeente heeft een brede verantwoordelijkheid voor haar inwoners, maar krijgt tegelijkertijd minder geld van het Rijk. De transities jeugdzorg en de AWBZ (overhevelen deel taken naar Wmo) gaan gepaard met bezuinigingen vanuit het Rijk. Aangezien jeugdhulp en de Wmo een ‘open-einde-karakter’ hebben, loopt de gemeente hiermee een financieel risico. Tegelijkertijd wil onze gemeente het voorzieningenniveau voor ouderen op peil houden en de beschikbaarheid van voorzieningen voor de jongere generatie verbeteren.

In het kader van de nodige transformatie wordt steeds gezocht naar een zo effectief en efficiënte inzet van beschikbare middelen. Om dit mogelijk te maken is een goed monitoringsysteem noodzakelijk. In 2016 zullen we dit verder uitbouwen en verfijnen.

Niet 'zorgen voor' maar 'zorgen dat'

Om het hoofd te kunnen bieden aan deze ontwikkelingen en om onze nieuwe taken goed uit te kunnen voeren, zoeken we verbindingen. Enerzijds de verbinding tussen de verschillende transities, maar ook met de wereld om ons heen. Er komt meer verantwoordelijkheid te liggen bij inwoners zelf. Inwoners vragen wij meer van hun eigen kracht gebruik te maken (inclusief het netwerk van familie, vrienden en (vrijwilligers)). Kortom faciliteiten bieden die mensen in staat stelt zoveel mogelijk op eigen kracht deel te nemen aan de maatschappij in plaats van de zorg over te nemen.

Verschuiving naar vraaggericht en collectief

Vast staat dat het traditionele model van aanbodgerichte zorg niet langer houdbaar is. Zowel omdat het niet betaalbaar is, maar ook omdat meer maatwerk nodig is. Bij de invoering van de nieuwe Wmo en de jeugdwet hebben we dit al in gang gezet.

De transities vragen om een verschuiving van primair individuele ondersteuning naar collectieve alternatieven. Dit zal ook tot uiting moeten komen in het aanbod van voorzieningen. Daarnaast worden de te nemen beslissingen over het voorzieningenniveau bekeken in het nieuwe licht van de financiële (on)mogelijkheden en transformatie-gedachte. Hierbij hoort tevens aandacht voor de inzet van maatregelen op het gebied van preventie.

2.6 Bestuur en Organisatie

In 2030 is er nog steeds een gemeentebestuur met een raad, een burgemeester en wethouders. Het uitgangspunt voor het realiseren van de gewenste koers voor Valkenswaard in 2030 is dat de integrale beleids- en uitvoeringsopgave zoveel mogelijk gerealiseerd wordt in samenhang met de inwoners en samenwerkingspartners binnen Valkenswaard.

Inwoners van Valkenswaard vinden het namelijk belangrijk om mee te denken. Dat blijkt uit de resultaten van de Grote Toekomstvisie Enquête. Van onze inwoners wil 97% graag betrokken worden bij de totstandkoming van beleid zo is gebleken uit een representatieve enquête. Daarom is het uitgangspunt dat we inwoners en samenwerkingspartners zo veel mogelijk betrekken bij onze opgaven.

Communicatie in het hart van het beleid. Participatie is dan ook een vanzelfsprekendheid waarbij wel over en weer de verwachtingen helder moeten zijn (gedeeld beeld). De gemeente is kaderstellend en voorwaardenscheppend en heeft een stimulerende en activerende rol.

Het realiseren van de beleidsopgave wordt echter steeds lastiger op de schaal van Valkenswaard. Vraagstukken worden complexer en er zijn steeds minder middelen beschikbaar. Om er voor te zorgen dat wij in 2030 nog steeds een eigen gemeentebestuur hebben zijn thematische schaalvergroting, samenwerking en strategische allianties zijn logische ontwikkelingen.

Een visie op samenwerking geeft helderheid bij vragen als ' waarom werken wij samen', ' met welk doel', ' met wie werken wij samen', ' hebben wij dan nog wel invloed', ' wat betekent dit voor de rol van de raad'? Het is daarom zinvol een visie op samenwerking op te stellen.

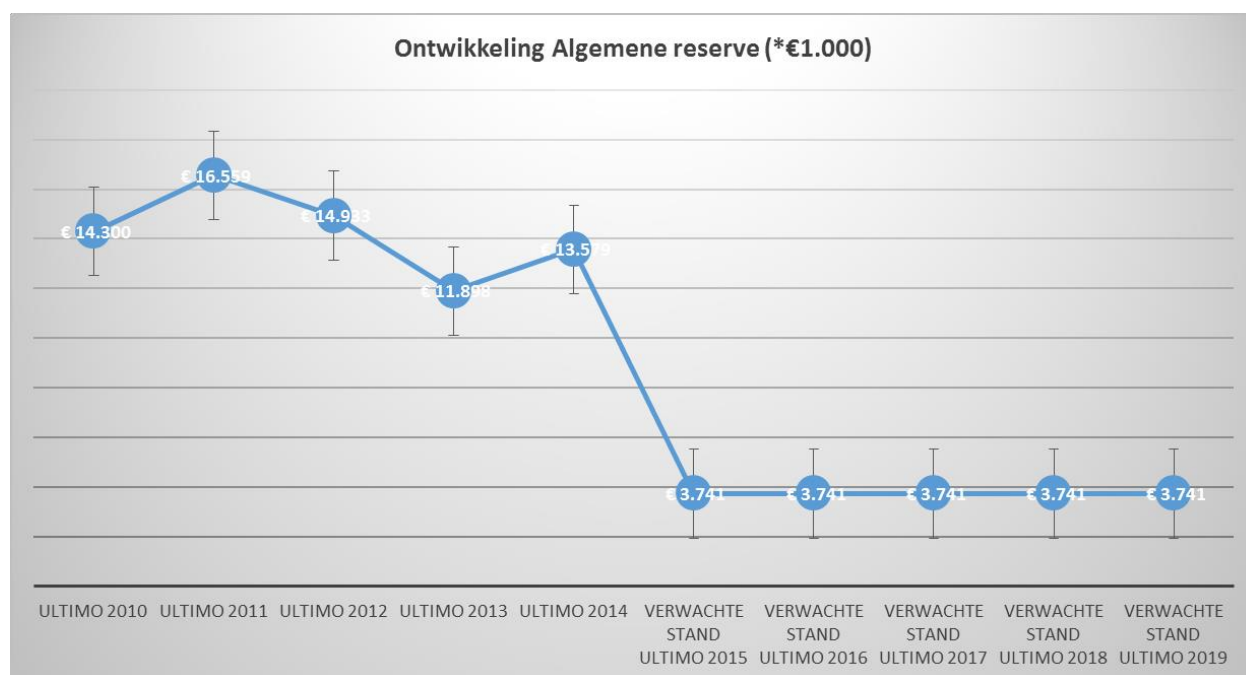
3 Financiële uitgangspunten van de gemeente Valkenswaard

Gemeenten zijn voor hun inkomsten in grote mate afhankelijk van de rijksoverheid. Hun grootste bronnen van inkomsten zijn de algemene uitkering uit het gemeentefonds en specifieke uitkeringen van departementen die geormerkt zijn voor bepaalde beleidsterreinen. De overige inkomsten betreffen rente en dividenden, inkomsten uit grondexploitatie, gemeentelijke heffingen en belastingen, et cetera.

Voor we daaraan toekomen wordt eerst de financiële positie van onze gemeente toegelicht. Daarbij wordt ingegaan op de vermogenspositie van onze gemeente en de wijze waarop wij omgaan met reserves en de impact die dat kan hebben op de wijze waarop wij omgaan met potentiële risico's. Om te kunnen bepalen welke ruimte de gemeente heeft om ambities en ontwikkelingen een plek te geven in de begroting, werken we met de financiële bandbreedte die aangeeft wat meerjarig de ruimte of het tekort in onze begroting zal zijn. Voor een goed beeld van waaruit we 'vertrekken' is ons huidige financieel meerjarenperspectief van de Programmabegroting 2015-2018 geactualiseerd om zo een juist beeld te krijgen van de financiële bandbreedte.

3.1 Financiële positie

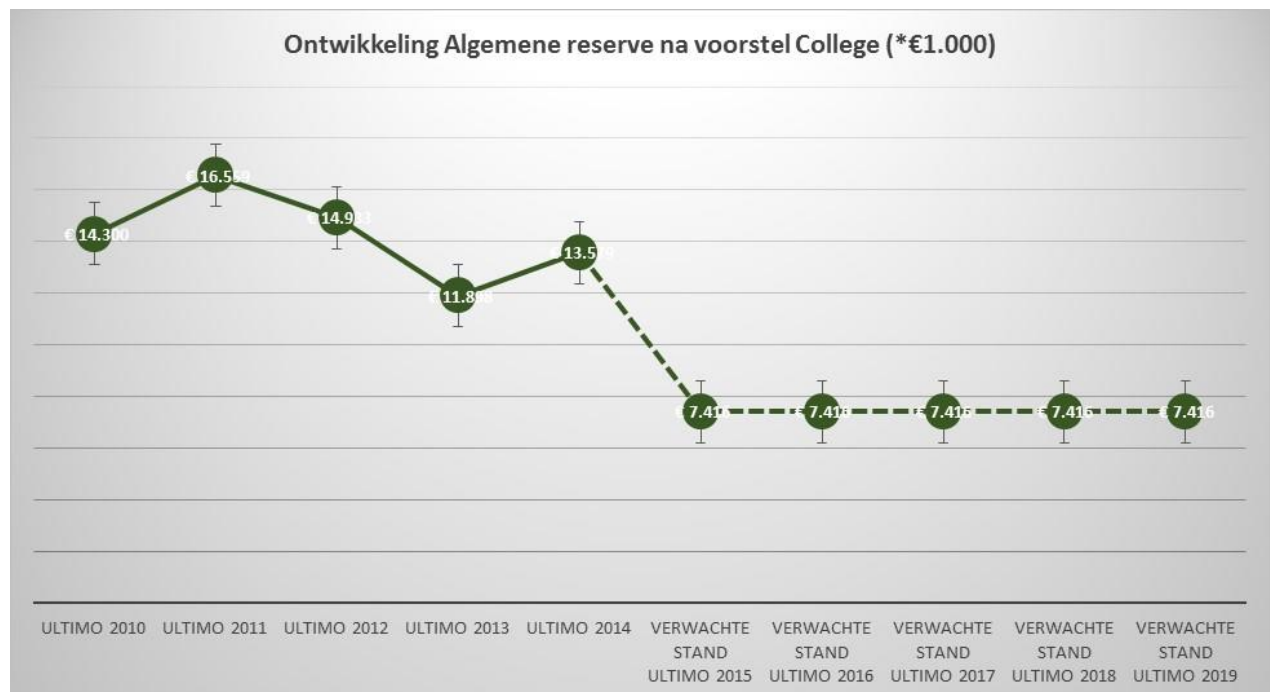
De Algemene Reserve is in de afgelopen periode voor verschillende doelen aangewend. Zo werden onttrekkingen gedaan voor eenmalige uitgaven voor ontwikkeling van nieuw beleid met inzet van tijdelijke capaciteit. Bijvoorbeeld voor het actualiseren van bestemmingsplannen of de overdracht van woonwagens. Maar ook voor de investering in de modernisering van de bedrijfsvoering van het team Beheer Openbare Ruimte. Daarnaast werd de Algemene reserve ingezet voor het treffen van voorzieningen voor het afdekken van tekorten op de grondexploitaties. Tot slot zijn in de toekomst onttrekkingen voorzien voor een aantal majeure projecten. Bijvoorbeeld in het kader van bereikbaar Valkenswaard (Europalaan, N69) en de revitalisering van het centrum. Ook is een belangrijke onttrekking voorzien voor het versneld afschrijven van investeringen voor maatschappelijk nut. Hiermee kan de meerjarenbegroting sluitend worden gemaakt.

De algemene reserve zal de komende jaren flink gaan af nemen vanwege de onttrekkingen voor diverse projecten zoals de Europalaan, Nulplusmaatregelen N69 en afwaardering investeringen maatschappelijk nut. In de komende jaren zal bij ongewijzigd beleid de Algemene reserve dalen tot circa € 4 mln. De minimale norm zoals die is opgenomen in de Nota reserves en voorzieningen bedraagt € 3,3 miljoen. Het college heeft op 4 december 2013 aan de raad aangegeven om de uitgaven ten laste van de Algemene Reserve “on hold” te zetten. Dat betekent dat het college alleen onttrekkingen ten laste van de Algemene Reserve zal voorstellen als die noodzakelijk zijn voor het afdekken van risico’s.

In de bovenstaande ontwikkeling is het resultaat over het begrotingjaar 2014 van ruim € 2 miljoen nog niet verwerkt. Daarnaast zijn de gevolgen van de actualisatie van de nota reserves en voorzieningen niet verwerkt. Beide trajecten dienen nog door uw raad te worden behandeld.

Het college stelt voor om het resultaat 2014 en de financiële effecten die voortvloeien uit de actualisatie van de nota reserves en voorzieningen te gunste van de algemene reserve te brengen. Indien uw raad dit voorstel accordeert dan laat de algemene reserve voorlopig de volgende ontwikkeling zien.

3.2 Financiële bandbreedte

Uitgangspunt voor de financiële bandbreedte 2016-2019 vormt de Programmabegroting 2015-2018, inclusief amendementen, zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 november 2014. In de termijn, die verstreken is, na het op- en vaststellen van de begroting, zijn diverse externe en interne factoren van invloed geweest op het toen vastgestelde meerjarenperspectief. Hiermee rekening houdend resulteert het onderstaande overzicht. Daarnaast is rekening gehouden met de structurele effecten uit de jaarrekening.

	2016	2017	2018	2019
Financiële bandbreedte begroting 2016-2019	683.206	422.984	38.052	256.762
Structurele effecten jaarrekening 2014:				
Hogere verkoop snippergroen	20.000	10.000		
Lagere opbrengst parkeergelden	-306.000	-323.000	-340.000	-340.000
Indexering doordecentralisatie Ons Middelbaar Onderwijs	50.000	50.000	50.000	50.000
Bijzondere Bijstand	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Uitvoeringskosten schuldhelpverlening	250.000	250.000	150.000	150.000
WMO Persoons Gebonden Budget (PGB)	150.000	150.000	150.000	150.000
Collectieve Vervoers Voorziening (medisch)	25.000	25.000	25.000	25.000
Brandstofkosten buitendienst (aanschaffen rode diesel)	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000
Electronisch Kind Dossier	26.000	26.000	26.000	26.000
Niet te realiseren bezuinigingen:				
Niet realiseren bezuinigingen subsidies	-569.000			
Niet realiseren bezuiniging businesscase De Hofnar	-323.000	-323.000	-323.000	-323.000
Reguliere plontoets/ vergunningen taken	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Totaal structurele effecten jaarrekening + niet realiserenbezuinigingen	-769.000	-227.000	-354.000	-354.000
Autonome ontwikkelingen - bestaand beleid:				
Septembercirculaire 2014	356.000	574.000	739.000	739.000
Decembercirculaire 2014	-36.000	-46.000	-59.000	-59.000
Effecten herziening verdeelmodel BUIG	-373.000			
Aanpassing bijdrage VRBZO	160.000	150.000	175.000	175.000
Lagere rentekosten financiering	372.000	421.000	425.000	381.000
Effect verlagen rekenrente Grondexploitaties	-131.000	-43.000	-5.000	0
Effect verlagen rekenrente rioleringen	-345.000	-356.000	-362.000	-348.000
Verhogen OZB op basis van verlagen rekenrente rioleringen	345.000	356.000	362.000	348.000
Loonsomstijging (1,75%)	-225.000	-225.000	-225.000	-225.000
Ontwikkelingen rondom sportbesluit (fiscaal)	PM	PM	PM	PM
Ontwikkelingen Vennootschapsbelasting (fiscaal- VPB)	PM	PM	PM	PM
Ontwikkelingen WMO	500.000	375.000	250.000	125.000
Ontwikkelingen Jeugd	-800.000	-600.000	-400.000	-200.000
Control op Decentralisaties	-100.000	-75.000	-50.000	-25.000
Doorontwikkeling GRSA2 Bedrijfsvoering			109.000	216.000
Regionaal Werk Bedrijf Zuid Oost Brabant		-20.000	-20.000	-20.000
Chief Information Security Officer	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Totaal autonome ontwikkelingen - bestaand beleid	-317.000	471.000	899.000	1.067.000
Nieuw saldo bandbreedte na effecten jaarrekening 2014 en autonome ontwikkelingen	-402.794	666.984	583.052	969.762
Herijken kapitaallasten investeringsprogramma:	192.000	560.000	10.000	-491.000
Bezuinigingen:				
Strategisch HRM			80.000	80.000
Totaalherijking investeringsprogramma en bezuinigingen	192.000	560.000	90.000	-411.000
Nieuw saldo bandbreedte 2016-2019	-210.794	1.226.984	673.052	558.762
Toezicht Provincie:				
Correctie onderuitputting kapitaallasten	-440.000	-219.000	-576.000	0
Correctie incidentele lasten en baten	658.000	190.000	100.000	0
Nieuw saldo bandbreedte toezichtseis provincie	7.206	1.197.984	197.052	558.762

3.3 Toelichting ontwikkelingen bandbreedte

Structurele effecten jaarrekening 2014

Hogere verkoop snippergroen

Onderdeel van het project “Aanpak onrechtmatig grondgebruik” is de verkoop van snippergroen. Deze opbrengsten kunnen voor de jaren 2016 en 2017 naar boven worden bijgesteld. Het project blijkt succesvol te zijn (2016: € 20.000, -).

Lagere opbrengsten parkeergelden

De parkeeropbrengsten geven sinds 2010 een duidelijke neerwaartse lijn te zien. In 2014 lopen de parkeeropbrengsten uit ticketverkoop een bedrag ad € 270.000, - structureel achter op wat in de begroting 2015 aan opbrengsten is opgenomen. Die neerwaartse trend zal naar verwachting doorzetten. Hierdoor loopt het tekort nog verder op met €50.000, - tot €320.000, - in 2019. Hierbij wordt al rekening gehouden met de positieve effecten van ontwikkelingen als de uitvoering van het Masterplan Centrum en de aanleg van de Westparallel die de trendlijn naar verwachting zullen afvlakken of zelfs ombuigen. Of dat gebeurt zal de toekomst moeten uitwijzen. Met €50.000, - als negatieve trend is beperkter ingezet dan wat door deskundigen wordt aangenomen. Naast de autonome ontwikkeling in de vermindering van parkeerinkomsten kan ook het nieuwe vast te stellen parkeerbeleid een nog verdere afname van parkeeropbrengsten als gevolg hebben. In deze nota kaders wordt gezien het voorgaande alleen rekening gehouden met de autonome ontwikkeling (in de vermindering) in de parkeeropbrengsten. Bij dit bedrag moet nog worden opgeteld een effect van € 20.000, - als gevolg van het feit dat per 1-1-2015 de gemeente geen vergoeding meer krijgt voor uitgeschreven Mulder boetes. Indien dit effect opgeteld wordt bij de trend van verminderde parkeerinkomsten resulteert dit in 2015 in een effect van €340.000, - minder inkomsten dan in 2014 (2016: - € 306.000, -).

Indexering Doordecentralisatie OMO

De indexering van vergoeding doordecentralisatie Ons Middelbaar Onderwijs is negatief geweest waardoor uiteindelijk minder kosten zijn gemaakt dan bij het opstellen van de begroting was voorzien (2016: € 50.000, -).

Bijzondere Bijstand

Als gevolg van rijks- en lokale bezuinigingen die ook de minima raken (zoals besparingen binnen WMO, afschaffen categoriale bijzondere bijstand en de afbouw van toeslagen) en de langdurige economische tegenwind doen steeds meer burgers beroep op de bijzondere bijstand. Hiernaast worden steeds meer mensen onder bewind gesteld en is de vergoeding voor bewindvoerders (waar veelal bijzondere bijstand voor wordt verstrekt) vanaf 2015 fors verhoogd. Als gevolg hiervan zullen de lasten voor bijzondere bijstand in de komende jaren toenemen (2016: - € 40.000, -).

Uitvoeringskosten schuldhelpverlening

De uitvoeringskosten voor schuldhelpverlening zijn begroot bij de GRSA2. Het gaat hierbij met name om personeelskosten. Als gevolg daarvan kunnen deze lasten in de begroting van Valkenswaard worden bijgesteld (2016: € 250.000, -).

WMO Persoonsgebonden budget

De begroting PGB is ook in de begroting Hulp bij het Huishouden zorg -in natura - meegenomen, daardoor is er in totaal te ruim begroot (2016: € 150.000, -).

Collectieve Vervoersvoorziening (medisch)

In 2014 is het nieuwe regionale contract in werking getreden wat leidt tot lagere lasten (2016: € 25.000, -).

Brandstofkosten buitendienst

De energiekosten op de tractie zijn vanwege de afschaffing van rode diesel en hoge dieselprijs hoger uitgevallen. Daarnaast zijn de onderhoudskosten van de tractie toegenomen (2016: - € 22.000,-).

Elektronisch Kind Dossier

Het budget voor het elektronisch kind dossier is eveneens begroot bij Zuidzorg en was daarmee dubbel in de begroting opgenomen (2016: € 26.000, -).

Niet te realiseren bezuinigingen

Taakstelling subsidies

Uit de formele besluitvorming blijkt dat alleen voor het jaar 2015 is besloten te bezuinigen op subsidies. De besluitvorming is niet meerjarig vastgesteld. Voor 2016 wordt deze daarom voorzichtigheidshalve teruggedraaid. Op dit moment wordt nieuw beleid voorbereid. Er is nog niet bekend op welke subsidies bezuinigd zal worden (2016: - € 840.000, -).

Bezuiniging business case De Hofnar

Een van de uitgangspunten bij het opstellen van de business case was het realiseren van een bezuinigingstaakstelling ter hoogte van €380.000. Van deze taakstelling blijkt € 57.000 haalbaar te zijn. Geconcludeerd kan worden dat de business case binnen de gestelde kaders niet haalbaar is. In geen van de oplossingen zoals die op 26 maart 2015 met de raad zijn besproken wordt een positief saldo behaald waarmee een bijdrage aan het realiseren van de oplossing wordt geleverd. Aangezien het realiseren van een bezuinigingsresultaat noodzakelijk is voor het kunnen maken van een sluitende begroting in 2016, zal de taakstelling worden meegenomen bij het opstellen van de Nota kaders 2016-2019 (2016: - € 323.000, -).

Reguliere plantoets/ vergunningen taken

De ontwikkelingen op de woningmarkt, de legalisatie aanvragen in het buitengebied voortvloeiende uit handhaving buitengebied en de extra werkzaamheden die de WABO met zich meebrengt leggen een structureel te grote druk op het huidige team van 2,5 fte. Hierdoor loopt de werkvoorraad op en kunnen wij de burgers en bedrijven niet meer helpen zoals wij uit dienstverlenend oogpunt willen. Om taken adequaat te kunnen uitvoeren is extra formatie nodig (2016: - € 30.000, -).

Autonome ontwikkelingen - bestaand beleid

Algemene uitkering gemeentefonds

De ontwikkeling van de algemene uitkering van het gemeentefonds wordt voor een groot gedeelte bepaald door uitkeringsfactor en de uitkeringsbasis. De uitkeringsfactor is de groei van het gemeentefonds. Die kan positief en negatief zijn. Het werkt volgens het systeem 'samen de trap op, samen de trap af'. De uitkeringsfactor beweegt mee met de rijksuitgaven. De ontwikkeling van de uitkeringsbasis wordt bepaald door vele mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden etc.

Bovenstaande ontwikkelingen zorgen voor een groei van hoogte van de algemene uitkering voor Valkenswaard. De Nota Kaders komt te vroeg om de effecten van Meicirculaire 2015 mee te nemen. Dit zal dan ook gebeuren bij het opstellen van de begroting 2016-2019 (2016: € 320.000, -).

Effecten herziening verdeelmodel BUIG

Vanaf 2015 worden de landelijk beschikbare middelen voor BUIG-uitkeringen via een nieuw verdeelmodel over de gemeenten verdeeld. De algemene verwachting was dat dit model relatief geringe herverdelingseffecten had en gunstig uit zou pakken voor middelgrote gemeenten. Inmiddels is voor alle gemeenten het effect van het nieuwe verdeelmodel over 2015 bekend. Hieruit blijkt de herverdeeleffecten tussen gemeenten veel groter zijn dan vooraf door het rijk becijferd wat tot grote onrust heeft geleid bij de gemeenten. Ook voor Valkenswaard pakt het nieuwe verdeelmodel ongunstig uit. Naar aanleiding van een motie van de tweede kamer en zwaar verzet vanuit de VNG is besloten het nieuwe verdeelmodel reeds begin 2015 te evalueren. In maart 2015 heeft het ministerie besloten vanaf 2016 reeds enkele aanpassingen in het model aan te brengen en pas vanaf 2017 het nieuwe verdeelmodel fors aan te passen. In reactie hierop heeft de VNG het ministerie verzocht om het model al vanaf 2016 aan te passen en indien dit niet mogelijk is, de budgetverdeling over 2016 voornamelijk op historische grondslag te doen plaatsvinden. Over 2016 is eerder ervan uitgegaan dat de gemeente Valkenswaard een overschot van € 373.000 op de BUIG zou hebben. Gezien de onzekerheid rond de budgetverdeling wordt voorgesteld om in 2016 ervan uit te gaan dat het toegekende budget BUIG juist afdoende is om de lasten van de uitkeringen te dekken. Dit uitgangspunt was al voor 2017 en verder gehanteerd (2016: - € 373.000, -).

Bijdrage Veiligheid Regio Brabant Zuidoost

Vanaf 2015 wordt een andere verdeelsleutel tussen de 21 gemeenten gehanteerd. Voor enkele gemeenten, waaronder Valkenswaard, betekent dit een (naar rato) hogere bijdrage aan de VRBZO. Om te voorkomen dat de hogere bijdrage ineens opgebracht moet worden, is gekozen voor een 'groeimodel' (model Deurne). De gemeentelijke bijdrage wordt, conform het besluit van het algemeen bestuur van 1 mei 2014, berekend conform het zogenaamde model Deurne. In dit model betalen gemeenten in 2018 hun bijdrage volledig naar rato van de uitkering van het gemeentefonds, subcluster Brandweezorg en Rampenbestrijding. Gemeenten waarbij de kosten stijgen, zoals Valkenswaard dus, betalen in de eerste drie jaren niet de volledige kosten. De staffel voor de compensatie bedraagt: 25% in 2015, 50% in 2016, 75% in 2017 en 100% in 2018 ten opzichte van de verdeelsleutel van de VNG. Een gemeente waarbij de bijdrage stijgt, betaalt zodoende in 2015 daarmee 25% van de stijging. De resterende 75% wordt verrekend met gemeenten die door de nieuwe verdeelsleutel minder gaan betalen. Ten opzichte van de in de begroting 2015-2018 verhoogde bijdrage aan de VRBZO betekent dit een voordeel (2016: € 160.000, -).

Aanpassing hoogte rekenrente

De gemeente heeft sinds een aantal jaren een rekenrente gehanteerd van 4%. Met dit rentepercentage worden de kapitaallasten berekend en wordt de boekwaarde van de in bezit hebbende gronden ten behoeve van nieuwbouw opgehoogd. De gemeente betaalt de laatste jaren niet meer dan 3% over de aangetrokken leningen. Door de verlaging van de rekenrente worden minder kapitaallasten doorbelast naar de diverse producten en levert dit een voordeel op. Een lagere rekenrente heeft ook nadelige gevolgen voor de exploitatie. De rente die aan de grondexploitatie wordt toegerekend is lager en levert een nadeel voor de exploitatie op. Op lange termijn wordt dit verlies weer goed gemaakt door hogere winsten en/of lager verlies. Daarnaast kunnen er ook minder kapitaallasten naar de rendabele activiteiten worden toegerekend. Te denken valt aan kapitaallasten op de riolering en afvalstoffen. Lagere kapitaallasten zijn gunstig voor de ontwikkeling van de tarieven (2016: - € 104.000, -).

Verhogen OZB in relatie tot rekenrente riolering

Het verlagen van de rekenrente op het product riolering zorgt voor een lastenverlaging die leidt tot een verlaging van de rioolheffing voor de inwoners van Valkenswaard. In het coalitieakkoord is afgesproken dat de woonlasten gelijk blijven. Omdat de rioolheffing daalt ontstaat er ruimte binnen de totale woonlasten voor het verhogen van de OZB.

Loonsomstijging

Jaarlijks stijgen de loonkosten door de cao en veranderende periodieken. Ervaring leert dat we rekening moeten houden met een stijging van 1,75%. Het betreft een wettelijke verplichting. Voor een deel worden de lasten gecompenseerd vanuit de algemene uitkering van het gemeentefonds. Deze gegevens zijn nog niet bekend (2016: - € 225.000, -).

Ontwikkelingen Sportbesluit

In 2015 zullen er naar verwachting wijzigingen in de fiscale verzamelwet komen. Het voorstel ligt nu bij de ministerraad en naar verwachting zullen zij medio 2015 een richting kiezen.

Het kan meerdere kanten op gaan:

Een mogelijke richting kan zijn dat de sportinvesteringen in de toekomst met 21% BTW belast gaan worden, een andere richting is dat ook uitvoering sport met 21% belast gaat worden maar het is ook mogelijk dat het sportbesluit niet wijzigt (2016: PM).

Vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 moeten gemeenten en andere overheden vennootschapsbelasting (vpb) gaan betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken. De invoering ervan leidt tot een afsplitsing van de ondernemersactiviteiten. De nieuwe wet bepaalt dat concurrerende en/of op winst gerichte ondernemingsactiviteiten van overheden vanaf 1 januari 2016 voortaan belastingplichtig zijn. Dat kan bijna van alles zijn. Een eigen parkeerbedrijf, een zwembad, een begraafplaats, een theater. Maar ook activiteiten op het gebied van dienstverlening, zoals die van een grote gemeente die met haar ICT-afdeling een kleine gemeente bijstaat of als verschillende gemeenten hun salarisadministratie op één centraal punt onderbrengen. De financiële consequenties zijn momenteel nog moeilijk te voorspellen en zijn derhalve op PM gezet (2016: PM).

Decentralisatie Nieuwe WMO

Waar nodig en mogelijk worden de 3D's natuurlijk integraal opgepakt. HbH1 is als maatwerkvoorziening opgehouden te bestaan per 1 januari 2015. Dit had enerzijds als doel de financiële beheersing van de 3D-middelen zoveel als mogelijk in de greep te houden (ondanks het feit dat het een open einde-regeling betreft) en anderzijds een verandering bij de bevolking in gang te zetten: het beroep op de eigen kracht en de netwerkkracht wordt (nog) groter dan voorheen al het geval was. Met de financiële regeling is een vangnet geboden voor die mensen die het commerciële product HbH1 niet zelf kunnen betalen. In de praktijk zien we nu twee bewegingen: enerzijds bestaat er minder recht op ondersteuning (geen HbH1 als maatwerkvoorziening in het kader van de Wmo meer) wat tot verlaagde uitgaven leidt, anderzijds wordt er minder beroep gedaan op de ondersteuning vanuit de gemeente (mensen kiezen er voor e.e.a. zelf te regelen en géén beroep te doen op de gemeente). Een eerste doorrekening laat een voordeel op de HbH-middelen ad € 500.000 zien (2016: € 500.000, -).

Decentralisatie Jeugdwet

De decentralisaties zijn per 1 januari 2015 in werking getreden. Op de terreinen Wmo en Jeugd was en is veel landelijke onduidelijkheid over de cijfers. Dat speelt het sterkst bij Jeugd: klantaantallen en indicatie-termijnen zijn onduidelijk voor die jeugdigen die per 1 januari onder de verantwoordelijkheid van de gemeente zijn komen te vallen. De gegevens die we nu hebben laten, conform verwachting en in lijn met wat al eerder verteld is, weinig positiefs zien: de budgetten zoals

de gemeenten die in Zuid-Oost-Brabant hebben ontvangen voor Jeugd zijn onvoldoende. Het financieel risico voor alle gemeenten in deze regio is duidelijk hoger dan andere gemeenten in den lande. Dat is ook onderwerp van gesprek met de staatssecretaris met wie inmiddels een bestuurlijk overleg heeft plaatsgevonden, wat in mei 2015 een vervolg krijgt.

Een doorrekening (nog erg voorzichtig) van de eerste facturen over 2015 laten een mogelijk nadeel ad € 800.000 zien (2016: - € 800.000, -).

Control op Decentralisaties

Sinds 1 januari 2015 werken we met de nieuwe WMO en de Jeugdwet vanuit de Decentralisaties. De 3^e decentralisatie betreft de Participatiewet. Voor WMO en Jeugd geldt dat gemeenten sinds 1 januari voor een nieuwe taak verantwoordelijk zijn met minder middelen. Om dit goed te kunnen monitoren is capaciteit nodig voor onder meer het inrichten van een dashboard. Daarnaast zal extra capaciteit worden ingezet op interne controle, risicobeheersing en administratie (2016: - € 100.000, -).

Doorontwikkeling GRSA2 (bedrijfsvoering)

De gemeenten Valkenswaard, Heeze-Leende en Cranendonck werken al sinds 2004 samen op een aantal specifieke onderdelen. Sinds 1 april 2012 is de samenwerking verankerd via een GR-regeling (openbaar lichaam), waarin de taakonderdelen Werk en Inkomen, I & A en Juridische Zaken zijn ondergebracht. In de afgelopen jaren is ook met elkaar in diverse varianten afgetast of en hoe die samenwerking uitgebreid zou kunnen worden. De ambitie is om de samenwerking uit te breiden naar alle onderdelen van bedrijfsvoering en daarbij ook een realistische voortvarendheid in acht te nemen in het realiseren van die ambitie. Voor Valkenswaard gaat dit vanaf 2018 een voordeel opleveren. Die besparingen worden vooral behaald door efficiencyvoordelen, zoals aangegeven in het implementatieplan (2018: € 109.000, -).

Decentralisatie Participatiewet

De dienstverlening op het gebied van re-integratie stemmen we vanaf 2015 af in het Regionaal Werk Bedrijf Zuid Oost Brabant (RWB). In deze netwerkorganisatie stemmen gemeenten, UWV, werkgevers- en werknemersorganisaties en onderwijsinstellingen hun beleid en aanpak op elkaar af. Dit moet leiden tot een gelijk speelveld voor werkgevers en tot versterking van de regionale arbeidsmarkt. 2015 is een start- en ontwikkeljaar. Aandachtspunten zijn de bekostiging van beschut werken, garantiebannen en de meerjareneffecten van het instrument loonkostensubsidie. Onze ambitie is om dit binnen onze begroting te realiseren. Wij gaan er vooralsnog vanuit dat dit mogelijk is. De kosten voor het opstarten en implementeren van het RWB worden voldaan uit een bijdrage van het Rijk. Vanaf 2017 kunnen de participanten te maken krijgen met een eigen bijdrage als geen externe bronnen beschikbaar zijn (2017: 20.000).

Chief Information Security Officer

Gemeenten moeten per 1-1-2017 voldoen aan de BaseLine Informatiebeveiliging gemeenten. Het niet voldoen betekent dat de digitale dienstverlening en bedrijfsvoering in gevaar komt.

We moeten als gemeente voldoen aan de baseline (ca. 330 maatregelen) vergt een groot aantal acties van de gemeenten (o.a. n.a.v. van Quick Scan die we hebben gehouden)

Er zullen maatregelen getroffen moeten worden op zowel op gebied van techniek, personeel (functiescheiding), organisatie (processen) als fysieke beveiliging. Daarnaast moeten er in interne audits worden voorzien alsmede de aangekondigde doorontwikkeling van de Informatiebeveiliging (Baseline wordt jaarlijks aangepast).

Gemeenten zijn hiervoor verplicht een CiSO te benoemen, welke de verantwoordelijkheid heeft voor het Informatieveiligheidsbeleid en uitvoering. (2016: € 40.000,-).

Herijken kapitaallasten investeringsprogramma

Vanuit de jaarrekening 2014 is gebleken dat de projecten vertragingen oplopen vanwege interne en externe ontwikkelingen. Dit heeft in 2014 geleid tot een voordeel in de financieringskosten. Vanuit dit perspectief zijn de geplande investeringen zoals de Europalaan, rioleringsprojecten, Nulpulsmaatregelen N69, vervanging parkeerautomaten, Business case sport, etc. qua tijdplanning aangepast. Deze aanpassingen leveren in de jaren 2016 tot en 2018 een voordeel in de financieringslasten op.

4 Slot

Deze Nota kaders 2016-2019 is opgesteld uitgaande van bestaand beleid. De conclusie is dat de ontwikkelingen op basis van de structurele effecten van de jaarrekening 2014 en ontwikkelingen op het bestaande beleid leiden tot een sluitende meerjarenbegroting, inclusief aangescherpt toezichtskader vanuit de Provincie. De ontwikkeling van de Algemene Reserve laat zien dat de te verwachten stand net boven de minimale norm zal uitkomen. Wel moeten we ons realiseren dat dit een krappe omvang van de Algemene Reserve betekent, gelet ook op de mogelijke risico's vanuit met name de grondexploitaties.

Net als de vorige Nota Kaders is deze nota beleidsarm. Ambities en wensen zijn niet vertaald in de financiële bandbreedte naar opgenomen in een bijlage.

We zijn in afwachting van de Meicirculaire voor de actuele ontwikkelingen van het gemeentefonds. Hierin zal onder meer het effect van deel 2 van het groot onderhoud duidelijk worden maar ook kijken we met belangstelling uit naar mogelijk effecten op de decentralisaties.

De financiële bandbreedte in deze Nota Kaders is sluitend, er zijn echter nog zaken die nader onderzoek vragen. De eerder genoemde Meicirculaire van het gemeentefonds maar ook de ontwikkelingen rondom de implementatie van de Vennootschapsbelasting.

Van belang tot slot blijft het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader van de provincie (zie hiervoor bijlage 1). Dat kader betekent voor de raad de opgave om te komen tot een structureel en reëel sluitende begroting. Het niet realiseren van zo'n begroting leidt tot preventief toezicht van de provincie. Dat komt er neer dat de provincie besluiten neemt over de gemeentelijke begroting en wijzigingen daarvan.

Bijlage 1: kaders/uitgangspunten programmabegroting 2016-2019

Algemeen

De richtinggevendende uitspraken en kaders zijn cruciale elementen voor de Programmabegroting voor het jaar 2015 en volgende jaren. Daarnaast zijn er nog vele andere elementen, die een bijdrage leveren.

Op 22 december 2011 is door uw raad besloten de “Toekomstvisie gemeente Valkenswaard” als leidraad te gebruiken bij toekomstige besluitvorming. Dit strategische document vormt het vertrekpunt voor de toekomstige begrotingen. In deze Nota kaders is een nadere vertaling opgenomen naar strategische doelen, die als richtsnoer kunnen dienen voor het toekomstige beleid.

Voor de vervaardiging van de Programmabegroting 2016 – 2019 hebben wij de volgende uitgangspunten geformuleerd.

Uitgangspunten 2016

De uitgangspunten voor de Programmabegroting 2016 – 2019 zijn:

- Het (basis)vertrekpunt is de Programmabegroting 2015;
- Het basisuitgangspunt is het Coalitieprogramma 2014 – 2018;
- De toekomstvisie is het strategisch richtinggevend document;
- Een structureel sluitende meerjarenbegroting (zie hierna);
- In de Programmabegroting 2016 worden geen taakstellende bezuinigingen opgenomen. In het meerjarenperspectief kunnen eventueel wel taakstellende bezuinigingen/opdrachten worden opgenomen;
- De indeling van de programma's en paragrafen is conform de door raad vastgestelde programma- en productindeling en parafenindeling;
- Een programma is gebaseerd op de drie w-vragen: wat willen wij bereiken, wat gaan wij daarvoor doen, wat mag het kosten?;
- Ter onderbouwing worden indicatoren vermeld (art. 2, lid 3, Financiële Beheers- verordening);
- De doelstellingen en beoogd maatschappelijke effecten uit strategische beleidsdocumenten met een meerjarig karakter, vastgesteld door de raad, worden in ieder geval opgesomd bij de programma's (1e w-vraag);
- Indien mogelijk wordt een aanvang gemaakt met het integreren – op hoofdlijnen – van de doelstellingen en beoogd maatschappelijke effecten van het bestaande beleid (1e w-vraag);
- Het SMART-principe wordt gehanteerd bij de uitwerking van een programma en product;
- Door de ontschotting biedt de algemene uitkering meer beleidsvrijheid. De besteding van de algemene uitkering kan, binnen de wettelijke marges, zelf worden bepaald (zoals de WMO).
- Er wordt slechts voor het begrotingsjaar een inschatting gemaakt van de te verwachten loon- en prijsstijgingen met daartegenover indexering van de tarieven, belastingen en accres in de algemene uitkering. In de meerjarenramingen worden geen loon- en prijsstijgingen geraamd, niet in de lasten en niet in de baten. Voor de onderstaande onderdelen wordt voor 2016 de volgende indexering gehanteerd:

- Loonsom eigen personeel: voor begrotingsjaar 2016 wordt rekening gehouden met een indexering van 1,75%.
- Gesubsidieerde instellingen: Het gaat hier om (de indexatie van) de bijdrage van de gemeente aan gesubsidieerde instellingen. Wij stellen voor om geen indexering voor gesubsidieerde instellingen toe te passen. De instellingen worden verzocht enige flexibiliteit in te bouwen in hun bedrijfsvoering om zo adequaat te kunnen inspelen op mogelijke verlaging van subsidies als gevolg van het verwachte begrotingstekort (AWB art. 4:27 en art. 4.28, b en c).

Voor de bestemmingsheffingen hanteert de gemeente 100% kostendekkendheid als uitgangspunt. De exacte tarieven en voorwaarden voor alle belastingen en heffingen worden jaarlijks bij verordening bepaald.

Rente:

- Met ingang van de begroting 2012 is gekozen voor de methode van rekenrente en wordt niet meer gewerkt met bespaarde rente. De rekenrente wordt gebaseerd op het gemiddelde van:
  - de marktrente (= het gepubliceerde tarief voor een 10-jaars fixed lening bij de Bank Nederlandse Gemeenten) op het moment van samenstellen van de Nota Kaders;
  - de feitelijke rentedruk (= gemiddeld gewogen rentepercentage van de eigen opgenomen geldleningen).
 Deze rekenrente wordt jaarlijks berekend en is van toepassing in deze begroting en de meerjarenbegrotingen voor de komende drie jaren. Voor 2015 is deze bepaald op gemiddelde van 3%.
- Op de algemene reserve, de bestemmingsreserves en de voorzieningen wordt geen rente bijgeschreven, behalve als daar afspraken over zijn gemaakt.
- Alle overige rente komt ten gunste van de exploitatie met daartegenover een stelpost voor incidentele lasten met en gelijk bedrag.

(Structureel) sluitende begroting

De uiteindelijke doelstelling is een structureel sluitende begroting, op basis van integraal financieel beheer, en een zorgvuldige en integrale afweging tussen bestaand en nieuw beleid via een jaarlijkse prioriteitendiscussie binnen de Nota Kaders Begroting.

Begrotingstoets

De Programmabegroting wordt onderworpen aan de gebruikelijke begrotingstoets, waarbij rekening gehouden wordt met het Gemeenschappelijk Toezichtskader, dat zeer recent (april 2014) is herzien.

Belangrijke provinciale richtlijnen zijn:

1. De begroting moet structureel en reëel sluitend zijn. Structurele lasten moeten worden gedekt door structurele baten. De begroting moet bovendien van een bepaalde kwaliteit, i.c. realiteitsgehalte, zijn. De provincie betreft bij het oordeel over het sluitend zijn van de begroting ook de meerjarenraming. Als de begroting niet sluitend is, dan moet worden aangetoond dat dat uiterlijk in het laatste jaar van de meerjarenraming wel het geval is.
2. Wanneer de begroting structureel en sluitend is volgt repressief toezicht. De uitkomsten van de meerjarenramingen zijn voor de vorm van begrotingstoezicht voor het jaar 2015 niet primair van belang, hoewel het belang van de meerjarenraming in de afgelopen jaren steeds meer is toegenomen, ook bij de beoordeling door de provincie.
3. In de meerjarenraming staan alle financiële consequenties van beleid waartoe is besloten. Echter, de regelgeving gaat ervan uit dat ook nieuw beleid wordt verwerkt in deze ramingen. Dit betekent

dat bij opname hiervan ook adequate dekkingsmiddelen moeten worden geraamd. Zo moet bij activering van een investering voor de provincie in redelijkheid vast moeten staan dat de gemeente in staat is om de volle jaarlasten binnen een structureel sluitende begroting (eventueel op termijn binnen de meerjarenraming) op te vangen.

4. Wanneer de begroting niet structureel en reëel sluitend is, geldt preventief toezicht, tenzij (uiterlijk) het laatste jaar van de meerjarenraming reëel in evenwicht is. Het in evenwicht brengen van de meerjarenraming door middel van (stelpost) taakstellende/richtinggevende bezuinigingen wordt niet als reëel aangemerkt.
5. In het kader van het reëel ramen hoeft in het eerste jaar niet de volle jaarlast van de nieuwe investeringen te worden opgenomen. De bruto-methode verdient een sterke voorkeur vanwege de inzichtelijkheid: de volledige kapitaallasten worden structureel geraamd, maar hier tegenover staat aan de inkomstenkant een post onderuitputting kapitaallasten.

Het niet vallen onder het repressieve toezicht heeft vergaande consequenties, want dat betekent dat het preventief (vooraf) toezicht gaat gelden. In dat geval moet de begroting door Gedeputeerde Staten (GS) worden goedgekeurd en moeten alle begrotingswijzigingen ter goedkeuring aan GS worden ingezonden. Uitgaven mogen dan pas worden gedaan als de goedkeuring binnen is. Hierbij komt de handelingsvrijheid van de gemeente in het geding.

Rechtmatigheid

Wij zullen zorgdragen dat wij een goedkeurende rechtmatigheidsverklaring blijven behouden.

Afschrijvingstermijnen

Voor het realiseren van de vastgestelde beleidsdoelen zijn investeringen vaak noodzakelijk. Van een investering is sprake als het gaat om een, meestal qua omvang wat grotere, uitgave waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Als gevolg van het doen van investeringen ontstaan bezittingen, ofwel de zogenoemde vaste activa. Om ook in financieel opzicht tot uitdrukking te brengen over welke termijn de investering nut met zich meebrengt, wordt de investering over deze termijn afgeschreven.

De basis voor de spelregels omtrent activeren en waarderen zijn vastgelegd in het BBV en de financiële verordening gemeente Valkenswaard 2012 van de gemeente (ex artikel 212 Gemeentewet). In artikel 7 lid 2 van deze verordening staat; In de Nota Kaders Begroting worden de afschrijvingstermijnen voor investeringen en onderzoeken opgenomen. Wijziging van een afschrijvingstermijn kan in principe alleen via deze nota.

Als hulpmiddel bij het bepalen van de te verwachten levens- of gebruiksduur van een investering zijn voor een aantal veel voorkomende objecten normen opgesteld. In de bijlage afschrijvingstabel zijn deze normen per object weergegeven. De verwachte gebruiksduur zal steeds berusten op een schatting en veelal zijn ervaringsgegevens daarbij een nuttig hulpmiddel. Voor geactiveerde investeringen in de openbare ruimte met een meerjarig maatschappelijk nut betreft het maximale termijnen; voor geactiveerde investeringen met een economisch nut adviestermijnen. Bij deze investeringen moet namelijk uitgegaan worden van economische levensduur. Dit betekent dat als de economische levensduur hoger of lager is dan in de bijlage opgenomen termijn afgeweken moet worden van de adviestermijn.

In de nota kaders 2014-2017 zijn op grond van ervaringscijfers een aantal afschrijvingstermijnen aangepast aan de verwachte gebruiksduur. De huidige afschrijvingstermijnen zijn nog steeds actueel en behoeven geen aanpassing. De afschrijvingstermijnen voor investeringen van de brandweer zijn

vanwege de regionalisering van de brandweertaken niet meer opgenomen. Deze investeringen worden door de samenwerkingsverband VRBZO aangegaan.

Afschrijvingstabel behorende bij Nota Kaders begroting:

Categorieën		Soort investering	Jaren	
1.	Immateriële activa: Maximale termijn: wettelijk vastgesteld			
1.1	Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief		5	
2.	Materiële activa Maximale termijn: niet wettelijk vastgesteld			
2.1	Grond- en sloopwerken	Maatschappelijk nut	25	
2.2	Rioleringen	Strengen/bergbezinkbassins	Economisch nut	50
		Gemalen bouwkundig	Economisch nut	50
		Gemalen elektromechanisch	Economisch nut	15
2.3	Wegen, straten en pleinen	Elementenverharding	Maatschappelijk nut	40
		Sierbestrating (o.a. markt)	Maatschappelijk nut	25
		Asfaltverharding	Maatschappelijk nut	25
		ZOAB en geluidsreducerende deklagen	Maatschappelijk nut	7
2.4	Openbare verlichting	Mastmateriaal	Maatschappelijk nut	40
		Armaturen	Maatschappelijk nut	20
		Traditionele lampen	Maatschappelijk nut	4
		LED	Maatschappelijk nut	10
2.5	Installaties m.b.t verkeersbeheersing en verkeersregeltechniek	Verkeersregelautomaat	Maatschappelijk nut	15
		Masten, lantaarn, kabels	Maatschappelijk nut	30
		Detectielussen	Maatschappelijk nut	10
		Software	Maatschappelijk nut	7
2.6	Openbaar groen	Maatschappelijk nut	25	
2.7	Openbare speellocaties	Aanleg locatie	Maatschappelijk nut	15
		Speeltoestellen hout	Maatschappelijk nut	15
		Speeltoestellen metaal & kunststof	Maatschappelijk nut	25
2.8	Parkeren	Parkeergarages	Economisch nut	40
		Parkeerterrein, waarvan met asfaltverharding	Economisch nut	25
		Parkeerhavens, waarvan met asfaltverharding	Economisch nut	25
		Meters en automaten	Economisch nut	10
2.9	Monumenten/civiele kunstwerken	Bruggen & stuwten (beton/staal)	Maatschappelijk nut	60
		Bruggen & stuwten (metselwerk)	Maatschappelijk nut	40
		Bruggen hout	Maatschappelijk nut	30
		Duikers (beton of kunststof)	Maatschappelijk nut	25
		Duikers beton (afwatering/doorvoering)	Maatschappelijk nut	60
		Monumenten	Economisch nut	30
2.10	Begraafplaatsen	Economisch nut	30	
2.11	Woonwagenlocaties	Economisch nut	25	
2.12	Terreinwerken	Permanent	Maatschappelijk nut	30

		Tijdelijk	Maatschappelijk nut	10
3.	Bedrijfsmiddelen, algemeen			
3.1	Gronden			0
3.2	Gebouwen	Nieuwbouw	Economisch nut	40
		Renovatie, restauratie en aankoop bestaand	Economisch nut	25
		Semi-permanent	Economisch nut	15
		Verbouwingen	Economisch nut	20
3.3	Technische installaties	Algemeen	Economisch nut	15
		Telefooninstallaties	Economisch nut	10
3.4	Veiligheidsvoorzieningen in bedrijfsgebouwen		Economisch nut	10
3.5	Machines		Economisch nut	10
3.6	Vaste inrichting/stoffering		Economisch nut	10
3.7	Meubilair/inventaris	Algemeen	Economisch nut	10
		Inrichting gymnastiekhallen en sporthallen	Economisch nut	15
		1e inrichting schoolgebouwen Meubilair/inventaris wordt per locatie en budgetbeheerder als groep van bedrijfsmiddelen (activa) beschouwd.	Economisch nut	20
3.8	Huisdrukkerij	Snij-/bindmachines	Economisch nut	15
		Druk-offsetpersen	Economisch nut	10
		Lichtdruk-/kopieermachines	Economisch nut	10
3.9	ICT Hard- en software worden per locatie en budgetbeheerder als groep van bedrijfsmiddelen (activa) beschouwd	Hardware	Economisch nut	5
		Software	Economisch nut	3
3.10	Vervoermiddelen	Zware transportmiddelen	Economisch nut	10
		Auto's	Economisch nut	8
		Aanhangwagens	Economisch nut	8
		Tractoren	Economisch nut	10
3.11	Gereedschappen	Algemeen	Economisch nut	10
		Verbindingsmiddelen	Economisch nut	10
		Maaimachines e.d	Economisch nut	10
4.	Bedrijfsmiddelen specifiek: maximale termijn niet wettelijk bepaald			
4.1	Stemmachines		Economisch nut	15
4.2	Huisvuilophaal- en afvoer	Kliko's	Economisch nut	15
		Ondergrondse containers	Economisch nut	15
		Containers	Economisch nut	15
4.3	Sportterreinen	Aanleg, voor kunststofbanen/-terreinen	Economisch nut	25
		Onderlaag (componentenbenadering)	Economisch nut	45
		Toplaag(componentenbenadering)	Economisch nut	15
4.4	Luchtfoto's (vervalt)		Economisch nut	-
4.5	Centrum voor Muziek en Dans	muziekinstrumenten	Economisch nut	10
4.6	Woonwagens		Economisch nut	15

Bijlage 2: overzicht bezuinigingen

Maatregel	2016	2017	2018	2019
Programma 1 Wonen				
Verhogen pacht zendmasten	19	19	19	19
Uitbesteden projecten beheer openbare ruimte BOR, ROE en Sport	168	168	168	168
Totaal nog te realiseren bezuinigingen programma 1	187	187	187	187
Programma 2 Werken				
Huurtarieven medegebruik lokalen	40	40	40	40
Vervanging dure en externe locaties	56	56	56	56
Versoberen minimabeleid	51	51	51	51
Totaal nog te realiseren bezuinigingen programma 2	147	147	147	147
Programma 3 Vrije Tijd				
Verhoging verhuurtarieven buitensportvelden	23	23	23	23
Werven van subsidies	100	100	100	100
Optimale bezetting sportaccommodaties	25	25	25	25
Kostendekkend maken aanlegsteigers	7	7	7	7
Totaal nog te realiseren bezuinigingen programma 3	155	155	155	155
Programma 4 Welzijn				
Dekking uitvoeringskosten WMO		75	75	75
Totaal nog te realiseren bezuinigingen programma 4	0	75	75	75
Programma 5 Bestuur & Organisatie				
SLIM en efficiënter organiseren	120	200	200	200
Besparing facilitaire bedrijfsvoering		50	50	50
Intern invullen projectleiders/Projectmatig werken	150	150	150	150
Uitbesteden/A2 administratieve taken	50	50	50	50
Applicatiebeheer uitbesteden	45	45	45	45
Terugdraaien prijscompensatie contracten vanaf 2018			150	150
Verlaging budget samenwerking			50	50
Verlaging plafond loonsom			170	170
Totaal nog te realiseren bezuinigingen programma 5	365	495	865	865
Subsidies				
Subsidiebeleid herijken (incl. stopzetten indexering)	841	841	841	841
Totaal subsidies	841	841	841	841
Totaal nog te realiseren bezuinigingen	1.695	1.900	2.270	2.270

Bijlage 3: wensen en ambities

	2016	2017	2018	2019
Nieuw beleid en ambities:				
Niet verhaalbare kosten BOR evenementen	-13.000	-13.000	-13.000	-13.000
Groote Heide - cofinanciering Europese subsidie	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Leisure zone & Eurocircuit	-70.000			
Monitoring woningmarktproblematiek	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Applicatiebeheerder telefooncentrale	-13.000	-13.000	-13.000	-13.000
Integrale herinrichting Karel Mollenstraat	-25.000	-25.000	-24.000	-24.000
Onderhoud brandweertoren	-58.000	-2.000	-2.000	-2.000
Totaal nieuw beleid en ambities	-229.000	-103.000	-102.000	-102.000

Toelichting wensen en ambities:

Niet verhaalbare kosten BOR evenementen

Sinds de invoering van het zomerprogramma voor evenementen is het aantal evenementen toegenomen en daarmee ook de kosten die team BOR moet maken voor de ondersteuning van die evenementen. De toename aan kosten voor BOR bedraagt € 13.000, - op jaarbasis. Hiervan is de ambitieuze inschatting dat € 4.500, - verhaald zou kunnen worden op de (commerciële) organisatoren en € 8.500, - wordt doorbelast aan het cluster Economische Zaken. Voor dit doel heeft EZ echter geen budget. Ook is het maar de vraag of € 4.500, - kan worden geïnd bij commerciële organisatoren. We zien dat deze partijen vaak een stichting vormen met als gevolg dat de kosten niet meer verhaald kunnen worden. Hier moet dan ook niet veel van verwacht worden. De kosten nemen we uit voorzichtigheidsprincipe mee.

Het betreft geen wettelijke / autonome ontwikkeling, maar een gevolg van de ambitie om Valkenswaard recreatief beter op de kaart te zetten (toekomstvisie).

Groote Heide - cofinanciering Europese subsidie

Groote Heide moet een impuls krijgen en is van grote betekenis voor de recreatieve ontwikkeling van Valkenswaard. Er wordt momenteel gezamenlijk een gebiedsimpuls opgesteld. Eindhoven, Veldhoven en Waalre willen in het project participeren, waarmee het een enorme 'boost' kan krijgen. De deelnemende gemeenten zijn met elkaar in gesprek om samen met de gebiedsbeheerders een projectleider aan te kunnen trekken specifiek voor het project Groote Heide. Nu valt het project binnen de reguliere bezetting, waardoor de voortgang te afhankelijk is van de waan van de dag. De inschatting is dat de deelnemende gemeenten, door voor cofinanciering te zorgen, flinke subsidies kunnen binnenhalen voor het totale gebied. Indien de gemeenten Eindhoven, Veldhoven en Waalre deelnemen, kunnen de kosten over meer partijen worden verdeeld. Ingeschat wordt dat met een bedrag van ca. € 10.000, - per gemeente de bovenstaande slag kan worden gemaakt, uitgaande van een subsidie vanuit Europa.

Leisure zone & Eurocircuit

Toekomstvisie

De toekomstvisie van Valkenswaard is ambitieus. Er wordt een bovenregionale, zelfs landelijke functie op het gebied van Leisure en Pleasure beoogd met een topattractie in het buitengebied (2e Legoland). Naast de Kempervennen wordt er ingezet op hoogwaardige hightech recreatie, niet meer van hetzelfde maar iets nieuws.

Bestemmingsplanactualisatie Eurocircuit

Verder is in 2012 een traject ingezet om te komen tot een actualisatie van het bestemmingsplan voor het Eurocircuit. Hiervoor zijn de uitgangspunten met een Raadsopdracht vastgelegd met daarin de ontwikkelingsrichting voor het Eurocircuit. Veel gewenste ontwikkelingen betreffen lawaai, zoals meer gebruiksuren voor de verenigingen, muziekevenementen en een openlucht kartbaan.

Na deze raadsopdracht is begonnen met het opstellen van een conceptbestemmingsplan en een Nota van Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Deze nota is een onderdeel van de voor de bestemmingsplanactualisatie noodzakelijke M.E.R.-procedure. M.E.R. staat voor Milieu Effect Rapportage, waarin alle effecten van een plan op het gebied van milieu worden onderzocht. Dit onderzoek is verplicht voor kaderstellende plannen zoals structuurvisies en bestemmingsplannen.

Aanleg N69 Westparallel

Ook doorkruist inmiddels het beoogde tracé voor de Westparallel het projectgebied.

Met de aanleg van de N69 ontstaat een betere ontsluiting van het Eurocircuit naar de invalswegen. De provincie is bereid een nieuwe toegangsweg naar het Eurocircuit te bekostigen, door het verschuiven van gelden. Dit kan door een goedkopere fietstunnel in de Mgr. Smetsstraat te realiseren en met de kostenbesparing een andere/betere ontsluiting naar het Eurocircuit te realiseren. Met een betere ontsluiting ontstaan er ook andere ontwikkelingsmogelijkheden op en rond het Eurocircuit.

Vervolgproces

De drie voornoemde ontwikkelingen hebben nadrukkelijk met elkaar te maken, zeker wat betreft het bepalen van de milieutechnische mogelijkheden. Daarom wordt er een quickscan milieu opgesteld om de maximale verkeersstroom van en naar het Eurocircuit en omgeving vast te kunnen stellen. Geluid en stikstof (uitlaatgassen) zijn immers de bepalende (negatieve) effecten op het natuurgebied De Malpie en de nieuwe woonwijk Lage Heide en die worden met name door het bezoekende verkeer veroorzaakt. Het punt is ook nog eens dat door de komst van de N69 er nog minder milieu "ruimte" is voor ontwikkeling, doordat die een deel opgesoupeerd heeft.

Voor de Structuurvisie is geen M.E.R.-procedure doorlopen, omdat er in onze versie geen kaders is worden gesteld, maar een richting wordt aangegeven.

Voor het bestemmingsplan Eurocircuit moest dit wel, omdat daarin kaders worden gesteld (voorschriften van het bestemmingsplan en de gevolgen daarvan ten aanzien van lawaai en de uitlaatgassen. Voordat er een visie voor de Leisure en Pleasurezone kan worden opgesteld of op initiatieven van ondernemers kan worden geanticipeerd moet Valkenswaard eerst weten wat de milieutechnische ruimte is.

Structuurvisie Zuidzone

Er wordt nu ingezet op een Structuurvisie Zuidzone omdat die noodzakelijk is om de samenhang in de diverse recreatieve ontwikkelingen in beeld te brengen en de kaders ervoor te bepalen.

Nu deze structuurvisie wel kaderstellend zal worden is een planMER wettelijk verplicht. Vanwege de nu al bekende beperkte milieuruimte is een ontwerpende planMER noodzakelijk om alle mogelijkheden op het gebied van L&P te onderzoeken en op basis daarvan keuzes voor de locaties te maken en de omvang te bepalen.

De Structuurvisie Zuidzone is ook nodig om de diverse ontwikkelingen ook bij de Raad van State verdedigbaar te maken en als draagvlak voor Bergeijk. Ontwikkelingen mogelijk maken zonder dat

daar een gedegen en MER-getoetst document aan ten grondslag ligt is vragen om problemen in de juridische procedures.

Hoe nu verder?

Vanwege de discrepantie tussen beleid en regels is er bestuurlijke en ambtelijk overleg noodzakelijk om de ontwikkelingsruimte voor Valkenswaard op het gebied van L&P vast te stellen. Voor de Structuurvisie Zuidzone, het bestemmingsplan Eurocircuit en de daarin op te nemen ontwikkelingen is het noodzakelijk de kadernota vast te stellen. Omdat er al geruime tijd sprake is van “radiostilte” naar de verenigingen en andere belanghebbenden is een terugkoppeling over de stand van zaken noodzakelijk. Na de quickscan milieu kan dan met het opstellen van de documenten begonnen worden.

Kosten voor beoogde traject

In “Plan van aanpak Zuidzone” met integratie van Eurocircuit zijn de benodigde financiering en budgetten voor het traject bepaald:

1.	Quickscan milieu budget offerte (schatting i.o.m. RHDHV)	±€ 5.000, -;
2.	Structuurvisie Zuidzone budget Fase I en II (zie 3 Aanpak): beschikbaar	€ 25.000, -;
3.	Structuurvisie Zuidzone budget Fase III en IV (zie 3 Aanpak): offerte (schatting) bestemmingsplan Eurocircuit en planMER: beschikbaar nog te verrekenen uitgaven (schatting)	±€ 35.000, -; € 90.000,-; -€ 15.000, -;
4.	ontwerpende planMER Structuurvisie Zuidzone/eurocircuit extra budget i.v.m. passende beoordeling en Geluidsonderzoek offerte (schatting i.o.m. RHDHV)	±€ 12.500, -;
5.	Opstellen Structuurvisie Zuidzone offerte (schatting)	±€ 17.500, -;

De eerste aankomende stappen in het proces zijn een quickscan milieu en een marktconsultatie of binnen de daaruit voortkomende milieuruimte en ontwikkeling van de L&P-zone wel mogelijk is. Deze kosten en daarna de kosten van BP actualisatie van het Eurocircuit zijn mogelijk binnen beschikbare budgetten. Als echter uit de marktconsultatie blijkt dat de ontwikkeling van de L&P-zone zeer wel mogelijk is beschikken we over een ontoereikend budget. Daarvoor zal in de begroting van 2016 rekening moeten worden gehouden met een aanvullend krediet van € 70.000. Dit is gebaseerd op bovenstaande kosten- en budgettabel.

Monitoring woningmarktproblematiek

De portefeuillehouder heeft met de provincie afgesproken op basis van een strategisch plan de ontwikkelingen op de woningmarkt, de programmering van nieuwbouw, aandacht voor starters en jonge gezinnen te zullen sturen. Er is in elk geval – om de ontwikkelingen te kunnen volgen - een budget nodig voor een jaarlijks verhuismotievenonderzoek van mensen die uit Valkenswaard vertrekken (en zich vestigen). De praktijk wijst nu uit dat er expertise moet worden ingehuurd op onderdelen, bijv. ten aanzien van het inschatten van claimrisico's of het opstellen van een analyse. In de afgelopen jaren is elk jaar wel inhuur nodig geweest voor specifieke werkzaamheden (woningmarktanalyse, erfpacht, etc.). We dienen de eerstkomende jaren rekening te houden met jaarlijks ca. € 5.000, - (jaarlijks verhuismotievenonderzoek om ontwikkelingen te volgen), nu er sprake is van een serieus krimpscenario.

De bezetting van 0,56 fte voor het cluster volkshuisvesting blijkt gezien de hiervoor geschetste ontwikkelingen te laag. Er ligt al jarenlang druk op dit beleidsveld als gevolg van de economische crisis, demografische ontwikkelingen en krimp. Extra formatieruimte bedraagt ca. € 35.000, -.

Applicatiebeheerder telefooncentrale

De A2 gemeenten willen hun telefonische dienstverlening en bedrijfsvoering (o.a. bereikbaarheid maar ook efficiency) verder ontwikkelen.

We werken daarom met een moderne VOIP telefonie omgeving (MITEL). Deze omgeving bestaat niet meer uit een traditionele telefooncentrale met eigen lijnen en verbindingen maar is volledig geïntegreerd in het A2 ICT netwerk en wordt gerealiseerd middels diverse servers/databases met bijbehorende softwaretoepassingen.

De technisch ondersteuning en het beheer van de telefonie omgeving wordt geleverd door de A2 samenwerking I&A (1e en 2e lijns). Het specialistische technische beheer (3e lijns) en onderhoud is uitbesteed aan de leverancier HPS. Voor het functioneel beheer van de MITEL toepassingen (o.a. inrichting, management rapportages (kosten, kwaliteit dienstverlening, planning)), tekstboodschappen ontbreekt het aan kennis en capaciteit. Dit wordt door alle betrokken partijen (gemeenten en Samenwerking I&A) als een steeds groter probleem ervaren. Om het kanaal telefonie voor de gemeenten beter te kunnen ondersteunen willen we binnen de A2 samenwerking I&A een medewerker belasten met het functioneel applicatiebeheer voor de 3 technisch min/meer gelijke telefonie omgevingen van de drie gemeenten en de Samenwerking A2 gemeenten.

Applicatiebeheerder is degene die samen met de KCC- en bedrijfsvoering verantwoordelijken de A2 telefoonomgeving verder onderhoudt en door ontwikkelt (bijv. integratie mobiel-vast maar ook met internet).

Daarbij vertaalt de beheerder de wensen en mogelijkheden in de software toepassingen naar eventuele technische aanpassingen en is contactpersoon voor de leverancier. De inzet van deze medewerker bedraagt 2 dagen (14,4 uur) per week. Voor Valkenswaard bedragen de kosten op jaarbasis € 13.000, -. Voor 2015 kan dit uit het budget Dienstverlening worden betaald. Voor 2016 zijn er al bestemmingen voor besteding van het budget dienstverlening. M.i.v. 2017 vervalt dit budget.

Integrale herinrichting Karel Mollenstraat

De Karel Mollenstraat Noord is in de jaren zestig aangelegd en voldoet, door de brede uitstraling, niet aan de richtlijnen van het huidige Verkeersbeleidsplan van Valkenswaard. Daarnaast speelt het volgende:

- de parkeervoorzieningen zijn niet afgestemd op huidige parkeernormen;
- er zijn verkeersonveilige situaties wat ook door de bewoners wordt aangegeven;
- uit inspectieresultaten blijkt dat er voor de riolering en verharding in de Karel Mollenstraat Noord en de Meerstraat op korte termijn structureel onderhoud noodzakelijk is;
- de hoofdriolering moet, incl. de huisaansluitingen en de kolken, in z'n totaliteit worden vervangen;
- de rijbaan incl. de trottoirs dient vernieuwd c.q. herstraat te worden;
- uit onderzoek blijkt dat de ligging van kabels en leidingen aangepast moet worden om de herinrichting, met de geprojecteerde bomen c.q. groenvoorzieningen, mogelijk te maken. Hiervoor is het beschikbare budget ontoereikend;
- met ingang van 10 januari 2012 is besloten de verschillende onderdelen in het openbare gebied integraal te onderhouden en, daar waar nodig, een herinrichting toe te passen.

In 2013 is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld op basis waarvan een ontwerp voor de herinrichting is opgesteld. Dit (concept) ontwerp is gecommuniceerd met de wijkcommissie en een afvaardiging van de bewoners. Deze hebben het (concept) ontwerp goedgekeurd.

Voorgesteld wordt:

1. om de Karel Mollenstraat met betrekking tot de verkeersveiligheid uit te voeren als een eenrichtingsweg en dit, in het op te stellen Mobiliteitsplan en bijbehorende uitvoeringsplan, als uitgangspunt mee te nemen;
2. naast het structureel onderhoud, het gehele openbare gebied van de Karel Mollenstraat Noord en de Meerstraat te herinrichten.

Door de herinrichting van de Karel Mollenstraat Noord en de Meerstraat wordt, naast de uitvoering van het noodzakelijk onderhoud, de verkeersveiligheid en de leefbaarheid aanmerkelijk verbeterd. Een en ander in overeenstemming met de richtlijnen zoals aangegeven in onze toekomstvisie van de gemeente.

Volgens de landelijke richtlijnen hebben wij de verantwoordelijkheid om bij bepaalde schadebeelden van wegen en riolering, deze onderdelen te vervangen. De schadebeelden geven aan dat de vervanging op korte termijn moet worden uitgevoerd.

De kosten voor de uitvoering van dit project worden geraamd op € 850.000,-, Dekking hiervoor is voorzien in:

• Vervanging riolering	€ 265.000,-
• Onderhoud wegen	€ 110.000,-
• Openbare Verlichting	€ 25.000,-
• Afkoppeling regenwater	€ 65.000,-
Totale dekking project	€ 465.000,-
Benodigde extra investering	€ 385.000,-

De hierboven aangegeven onderhoudsbedragen, tot een totaal van € 465.000,-, betreffen de beschikbare gelden voor het integraal onderhoud (riolering, bestrating en groenvoorzieningen) aan een reguliere straat. Het onderhoud aan de Karel Mollenstraat Noord is afwijkend aan het onderhoud van een reguliere straat. Op de eerste plaats vanwege de, op sommige plaatsen, in grote mate afwijkende breedte van de straat. Op de tweede plaats wegens het aanbrengen van extra parkeervoorzieningen en extra groenvoorzieningen en op de derde plaats omdat het bestaande bestratingmateriaal wegens einde levensduur niet, zoals te doen gebruikelijk, kan worden hergebruikt en dus nieuwe materialen moeten worden aangekocht. Zoals boven aangegeven worden de totale kosten hiervan geraamd op € 385.000,-. Deze zijn als volgt onder te verdelen:

- Realiseren rijbaanversmalling en aanbrengen extra parkeerstrook in verband met ombouwen weg naar rijbaanbreedte volgens het vastgestelde mobiliteitsplan (€ 200.000,-);
- Herinrichting overige delen extra brede straat, aanvullen met extra groenvoorzieningen en aanbrengen extra parkeervoorzieningen, mede in verband met aanwezige kinderopvang- en andere openbare voorzieningen (€ 110.000,-);

- Aanschaf nieuwe materialen voor de bestrating van de rijbanen en het trottoir, daar bestaande materialen (stenen) niet, zoals te doen gebruikelijk, kunnen worden hergebruikt wegens einde levensduur (€ 75.000,-).

Uitvoering van de integrale herinrichting resulteert in de volgende resultaten:

- door de aangepaste inrichting voldoet de straat weer aan de huidige richtlijnen van het Verkeersbeleidsplan;
- de parkeervoorzieningen zijn weer afgestemd op de huidige parkeernormen;
- de straat voldoet opnieuw aan de richtlijnen van het mobiliteitsplan;
- de verkeersonveilige situaties zijn weggenomen;
- de openbare verlichting is weer optimaal en energiezuinig;
- de uitstraling is conform toekomstvisie (groen, leefbaar en uitnodigend);
- kabels en leidingen volgens vastgesteld tracé in openbaar gebied;
- regenwater is afgekoppeld;
- tenslotte de levensduur van de totale openbare ruimte is weer minimaal 40 jaar.

Onderhoud brandweertoren

Besloten is dat de brandweertoren aan de Maastrichterweg 51 (slangentoren) eigendom blijft van de gemeente. Dit pand is ook bestempeld tot gemeentelijk monument. Aan een monument worden eisen gesteld m.b.t. onderhoud. Gevolg hiervan is dat de onderhouds- en restauratiekosten ook voor rekening van de gemeente Valkenswaard zijn. De onderhoudskosten bedragen jaarlijks € 1.500 en de eenmalige restauratiekosten € 56.314. In de begroting is hiermee geen rekening gehouden.

De brandweertoren verkeert in een matige conditie, de staat van het onderhoud is dusdanig dat dit kan worden uitgesteld tot 2016.